

Føroya Kærustovnur

Ársfrágreiðing

2015

Ársfrágreiðingin 2015 hjá Føroya Kærustovni
Umbróting og teknindi: C4
Liðugtgerð: c4designit.com

Innihaldsyvirlit

Føroya Kærustovnur | Ársfrágreiðing | 2015

1.	Inngangur	5
2.	Kærustovnurin	7
3.	Virksemið í 2015	9
4.	Kærunevndin í Almanna- og heilsumálum	13
5.	Skatta- og avgjaldskærunevndin	33
6.	Kærunevndin hjá Studna	41
7.	Kærunevndin í Lendismálum	45
8.	Vinnukærunevndin	51
9.	Psykiatriska sjúklingakærunevndin	63
10.	Skuldarumskipanarnevndin	69
11.	Fjølmiðlanevndin	75
12.	Høvuðsbarnaverndarnevndin	79
13.	Heimasíða	89

1. Inngangur

” Eitt ár við
nógvum virksemi og
styttum viðgerðartíðum. ”

Virksemið hevur verið nógv í 2015. Bæði innkomin og avgreidd mál eru nógv fleiri enn undanfarnu árin. Samstundis eru viðgerðartíðirnar stytta og mugu sigast at vera á einum góðum støði á øllum økjum.

Fremsta orsøkin til økta virksemið er, at vit nú eru skrivstova hjá einari nevnd afturat og sostatt hava um hendi skrivstovuvirksemið hjá 9 ymskum nevndum.

Harnæst skal vísast á, at talið av kærnum til Skatta- og avgjaldskærunevndina er serliga høgt hetta árið, og at kærutalið til Kærunevndina í almanna- og heilsu-málum aftur er á einum meira vanligum støði eftir at hava verið serliga lágt í 2014.

Nýggjasta nevndin, Høvuðsbarnavernd-

arnevndin, er ikki ein kærunevnd eins og flestu av nevndunum, vit varða av, men grundar hon sínar avgerðir á tilmæli frá barnaverndartænastunum kring landið. Mannagongdin fyri viðgerð av hesum málum er tí nakað øðrvísi enn fyri hinar nevndirnar. Málini skulu viðgerast við eini aðrari ferð enn flestu av hinum økjum, sum vit sita við og eru harafturat sera nógv í tali.

Øll mál, sum vit viðgera, verða viðgjørd í álvara og við virðing. Tað skerst tó ikki burtúr, at á barnaverndarøkinum, eins og tá talan er um tvingsil innan psykiatriina, eru málini av slíkum álvara, at skeivar avgerðir kunna hava álvarsligar menniskjaligar avleiðingar og tí er serliga týðningarmikið, at rættartryggin er í hásæti undir viðgerðini av hesum málum.

At fáa samantvinnað atlit til rættartrygd, skjóta avgreiðslu og nógvu málini og samstundis fáa eina góða arbeiðsgongd, hevur tikið nakað av tíð og orku, og hevur Høvuðsbarnaverndarnevndin fyllt nógv í okkara skipan í 2015, ikki bara í vavi.

Samanumtikið kann soleiðis sigast, at talan hevur verið um eitt ár við nógvum virksemi, samstundis sum viðgerðartíðirnar mugu sigast at vera á einum nøktandi støði á øllum økjum.

Tórshavn, apríl 2016

Anja Hovgaard
stjóri

2. Kærustovnurin

Kjarnuuppgávan hjá Føroya Kærustovni er at vera skrivstova hjá kærunevndum, ið viðgera avgerðir hjá almennum myndugleikum.

Fyri tað fyrsta er tað fyrireikingin av málunum til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum, Skatta- og avgjaldskærunevndina, Kærunevndina hjá Studna, Kærunevndina í lendismálum, Vinnukærunevndina og Psykiatrisku sjúklingakærunevndina, sum stovnurin tekur sær av.

Kærustovnurin tekur sær av skrivstovu-virkseminum hjá nevndunum. Stovnurin móttækur kærurnar, skrásetir tær, sendir tær til ummælis og hoyringar hjá avvarðandi myndugleikum og møguligum triðju pørtum. Tá málið er fult upplýst, verður lögfrøðiligt upprit við tilmæli til niðurstøðu gjørt, og verður hetta saman við skjalatilfarinum í málinum sent nevndarlimunum. Innkallað verður til fundar, og tá kærunevndin hevur tikið avgerð, avgreiðir Kærustovnurin avgerðina til kærara og avvarðandi myndugleika.

Avgerðirnar hjá kærunevndunum verða síðani gjørdar navnleysar og lagdar út á avgerðarsavn á heimasíðu okkara. Eisini tekur stovnurin sær av samsýningini hjá nevndunum og av goymsluni av málunum hjá nevndunum.

Kærustovnurin er eisini skrivstova hjá Fjølmiðlanevndini, sum viðger spurning-

ar, um brot er framt á góðan fjølmiðla-sið og um rættin at svara aftur. Hóast talan ikki er um avgerðir hjá almennum myndugleikum, er upplýsingarmannagongdin og fyrireikingin stórt sæð tann sama sum fyri hini málini.

Eisini upplýsir og fyrireikar Kærustovnurin mál um skuldarumskipan til Skuldarumskipanarnevndina. Henda nevnd er ikki ein kærunevnd, men tekur støðu til umsóknir frá borgarum um eftirgeving, útsetan og umskipan av skuld. Neyðugt er við nógvum upplýsingum, áðrenn greiða kann fáast á, um treytirnar fyri eftirgeving ella útsetan eru loknar. Tilgongdin at fáa nøktandi upplýsingar til støðutakan í hesum málum kann tí til tíðir vera tung.

Sum nevnt gjørdist stovnurin í 2015 eisini skrivstova hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini og er talan í hesum føri um nevnd, sum m.a. tekur avgerð um umsorganaryvirtøku av børnum og um familjuviðgerð á stovnum hjá landinum. Útgangsstøðið er, at barnaverndartænasturnar hava lýst málini til fulnar, áðrenn tey verða send okkum og er okkara uppgáva tá fremst av øllum at kanna, um grundarlag er fyri at fylgja tilmælinum ella ikki, herundir at kanna, um upplýsingarnar eru nøktandi til støðutakan og at syrgja fyri at fáa til vega neyðugar upplýsingar, um hetta ikki er so.

Starvsfólk

Starvsfólkatalið á stovninum er umleið átta fulltíðarstørv.

Starvssamansetingin fevnir um 1 stjóra, 4½ løgfrøðingar, deildarleiðara og 2½ skrivstovufólk.

Fíggjarviðurskipti

Fíggjarjáttanin hjá Kærustovninum 2015

Lønir v.m.	kr.	5.541.000
Keyp av vørum og tænaðum	kr.	766.000
Keyp av útbúnaði, netto	kr.	104.000
Leiga, viðlíkahald og skattur	kr.	372.000
Nettóútreiðslujáttan	kr.	6.783.000

Nevndirnar verða samsýntar av játtanini hjá Kærustovninum.

3. Virksemið í 2015

Innkomin mál

Nú var talið av innkomnum málum lágt í 2014, so at tað er hægri í 2015 var kanska væntandi. Men at talið av innkomnum málum fór at liggja um 470 og harvið er hægsta tal av málum, síðani virksemið byrjaði í 1998, var ikki til at siga.

Ein stórur partur av økingini stavar frá nýggju uppgávuni sum skrivstova hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini. Heili 113 av innkomnu málunum eru til hesa nevnd. Men eisini um sæð verður burtur frá málunum til Høvuðsbarnaverndarnevndina, er talan um eitt sera høgt tal av innkomnum málum.

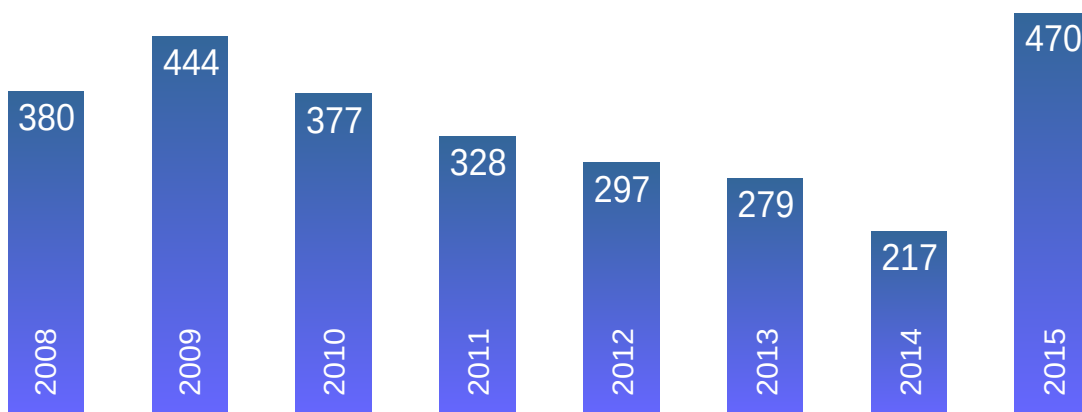
470

Nýggj mál

Soleiðis er talið av málum til Skatta- og avgjaldskærunevndina serstaka høgt í 2015. Tilsamans 126 kærur eru innkomnar til nevndina, og av hesum eru 103 um gjald til eftirløn, tær flestu um gjald til eftirløn av inntøkum uttanlands. Tað eru kærurnar um eftirløn, sum eru orsøkin til, at kærutalið er høgt,

tí síggja vit burtur frá teimum, eru bert 23 aðrar kærur innkomnar til Skatta- og avgjaldskærunevndina, og er hetta færri enn eitt vanligt ár. Til samanberingar kann nevast, at miðaltalið av

innkomnum málum til Skatta- og avgjaldskærunevndina seinastu 5 árin hevur ligið um 50 árliga.

Kærutalið til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum er aftur á einum meira vanligum støði eftir at hava verið serliga lágt í 2014.

Psykiatriska Sjúklingakærunevndin hevur eisini fingið fleiri kærur enn nakað annað ár. Í samlaðu mongdini sýnast tær kanska ikki av so nógvum, men 15 kærur á hesum øki er eitt sera stórt tal. Vísast skal í hesum sambandi á, at tá nevndin varð sett á stovn í 2009 varð roknað við áleið 5 kærur árliga.

Hinvegin hevur Kærunevndin í lendis- málum hetta árið bert móttikið 11 kærur, og er hetta tað lægsta tali, síðani nevndin varð sett á stovn í 2007. Somuleiðis hevur Fjølmiðlanevndin sera lágt tal av kærur hetta árið, bert 2 eru innkomnar.

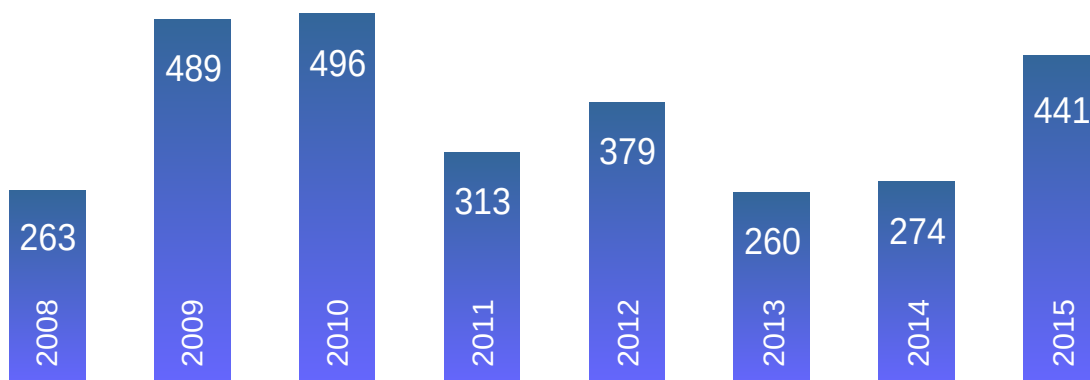
Vinnukærunevndin og Skuldarumskip- anarnevndin hava móttikið áleið tað tal av málum, sum er vanligt fyri hesar nevndir, og Kærunevndin hjá Studna hevur móttikið júst sama kærutal sum bæði undanfarnu árin.

Avgreidd mál

Avgreidd eru 441 mál í 2015. Hetta eru nógv fleiri enn í 2014 og er tað greitt málini hjá Høvuðsbarna- verndarnevndini, sum fylla mest. Fyri flestu nevndirnar er annars tað galdandi, at avgreidda

talið av málum er á leið tað sama ella færri enn árið frammanundan. Tað er bert Psykiatriska Sjúklingakærunevndin, sum hevur avgreitt munandi fleiri mál enn vanligt.

441 avgreidd mál

Mál um innlit

Umframt vanligu kærumálini hava nevndirnar viðgjørt umbønir um innlit. Talan kann vera um umbønir um alment innlit frá t.d. fjølmiðlum ella partsinnlit frá pørtum í einum máli.

1 mál um innlit

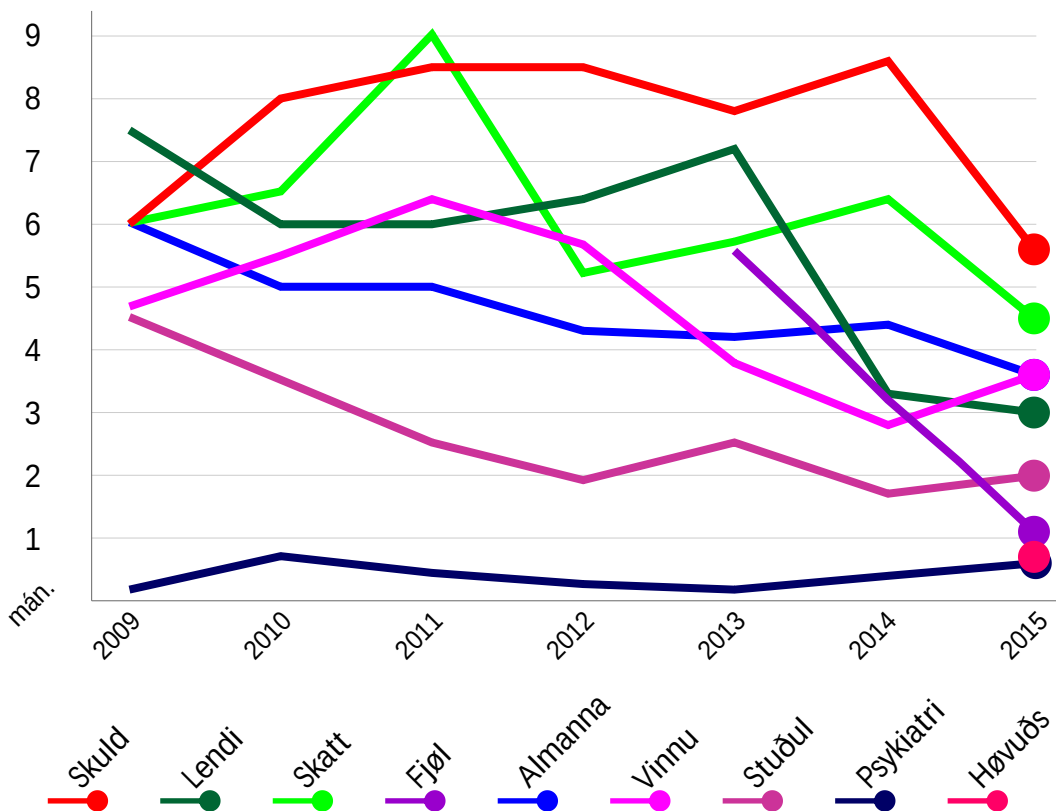
Bert 1 umbøn um innlit er viðgjörd í 2015. Hendan var til Kærunevndina í almanna- og heilsu-málum.

Viðgerðartíðin

Miðal viðgerðartíðin fyri Skuldarum-skipanarnevndina, sum hevur longstu viðgerðartíðina, er styttað við 3 mánaðum í mun til 2014, frá 8½ mánaða til 5½

mánaða.

Somuleiðis eru miðal viðgerðartíðirnar fyri Kærunevndina í lendismálum,

Kærunevndina í almanna- og heilsumálum og Skatta- og avgjalds-kærunevndina styttar í mun til árið frammanundan og liggja frá 3 til 4½ mánaða hetta árið. Miðal viðgerðartíðin hjá Fjølmiðlanevndini er eisini stytt og var bert ein góðan mánaða í 2015.

Miðal viðgerðartíðin fyri Vinnukæru-nevndina er 3½ mánaða í 2015 og fyri Kærunevndina hjá Studna 2 mánaðir. Hóast talan í báðum førum er um eina eitt sindur longda viðgerðartíð enn árið frammanundan, eru hetta tó góðar miðal viðgerðartíðar fyri hesar nevndir og er tað avgjört nøktandi, um til ber at halda hetta støðið.

Stytstu miðal viðgerðartíðina hava kæurnar til Psykiatrisku Sjúklingakæru-nevndina, og var hendan 17 dagar í 2015.

Viðvíkjandi viðgerðartíðini hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini er onki at samanbera við, tí vit hava ikki viðgerðartíðirnar fyri undanfarin ár, men nevast kann, at miðal viðgerðartíðin var 21 dagar í 2015.

Kærustovnurin strembar altíð eftir at hava so stutta viðgerðartíð sum gjørligt, men tað er greitt, at ein miðal viðgerðartíð fyri eitt øki kann vera longri enn fyri eitt annað øki og tó vera nøktandi, tí tað er ymiskt, hvussu langa tíð tað tekur at upplýsa, viðgera og fyrireika málina innan ymsu økini.

Samanumtikið verður mett, at miðal viðgerðartíðirnar eru góðar hetta árið.

4. Kærunevndin í almanna- og heilsumálum

Í Kærunevndini í almanna- og heilsumálum sita:

- Sigmund Poulsen - lögfrøðingur og formaður
- Annika Olsen - lækni
- Selma Ellingsgaard - sosialráðgevi

Nevndin

Kærunevndin í almanna- og heilsumálum viðger kærur um:

Viðgerðarøkið

- Avgerðir hjá Almannaverkinum
- Avgerðir hjá Sjúkrahúsverkinum, sum ikki eru um heilsufakligt virksemi
- Avgerðir hjá kommunum um barna- og ungdómstannrøkt
- Avgerðir eftir barnaverndarlógini, sum ikki kunnu leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina
- Avgerðir eftir lóg um Heilsutrygd og tilskotsnevndini eftir lóg um almenna heilsutrygd
- Avgerðir hjá kommunum eftir lóg um heimatænastu, eldrarøkt v.m.

Móttikin mál

Í 2015 komu 148 nýggjar kærur til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Hetta eru munandi fleiri enn árið frammanundan, tá einans 109 kærur vórðu móttiknar. Soleiðis er kærutalið aftur á einum meira vanligum støði eftir at hava verið serliga lágt í 2014.

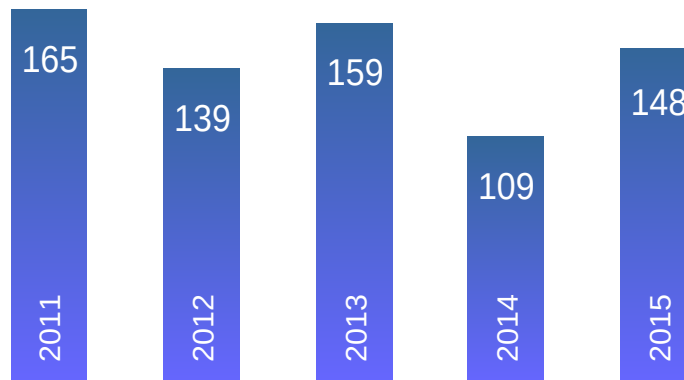
Býtið av innkomnum kærum er eitt sindur øðrvísi enn undanfarnu árini. Flestu kærurnar eru sum vant um avgerðir eftir forsorgarlógini. Næst eftir hesum plaga at liggja avgerðir um

148

Nýggj mál

tillutan og hækkan av fyritiðarpensjón, men hetta árið eru tað kærurnar eftir lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk, sum eru næstflestar í tali. Síðani koma kærur um tillutan og hækkan av fyritiðarpensjón og harnæst bólkurin, sum vit kalla fyri-

tíðar- og fólkapensjónsmál. Hesin bólkurin, sum nú fevnir um persónligt ískoyti, afturgjaldskrøv og aðrar avgerðir eftir almannapensjónslógini, fevndi víðari fyrr, eitt nú eisini um samsýning fyri at ansa eldri og óhjálpnar heima. Hetta økið er nú lagt til kommunurnar at umsita, og eru hesar avgerðir nú at finna undir bólkinum lóg um heimatænasta v.m.

Kærunar eftir sjúkrahúslógini vóru 5 í tali í 2015 og eru soleiðis munandi færri

enn bæði undanfarnu árin, tá ávikavist 12 og 11 kæur vorðu móttiknar.

Býtið av móttiknum málum

	2013	2014	2015
Barnagjaldslógin	6	4	5
Barnaverndarlógin	9	1	2
Dagpeningalógin	14	8	15
Dagstovnalógin	1	1	1
Forsorgarlógin	46	26	50
Fyrítíðar- og fólkapensjónsmál (ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.)	25	15	18
Fyrítíðarpensjónsmál (tillutan, hækkan v.m.)	28	25	20
Heilsutrygd	5	3	1
Innlit	-	1	3
Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk	13	11	22
Lóg um barna- og ungdómstannrøkt	-	1	1
Sjúkrahúsverkið	11	12	5
Stuðul til uppihaldspening	1	1	-
Lóg um heimatænastu v.m.	-	-	5
Í alt	159	109	148

Avgreidd mál

Kærunevndin í almanna- og heilsu-
málum hevði 10 fundir í 2015 og
avgreiddi 138 mál. Talið er á sama støði
sum bæði undanfarnu árin, tá ávikavist
145 og 143 mál vórðu avgreidd.

Hóast partur av avgerðunum, sum fyrr
hoyrdu til forsorgarlógina, nú eru
fevndar av lóg um arbeiðsfremjandi
tiltøk, eru avgerðirnar eftir forsorgar-
lógini eisini flestar í tali í 2015. Hesum á
baki koma avgerðir eftir lóg um arbeiðs-
fremjandi tiltøk.

138

Avgreidd mál

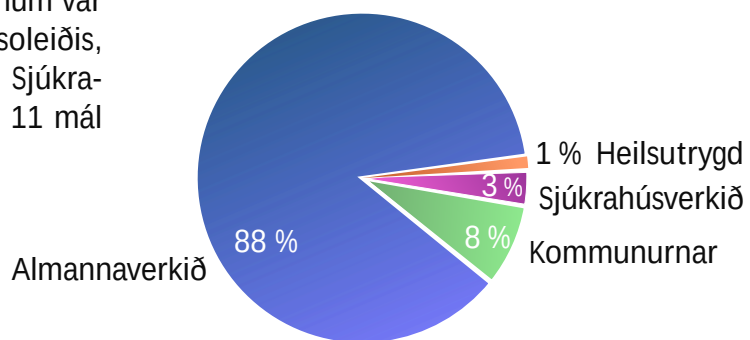
Nýggjur bólkur er í uppgerðini, nú eldra-
økið er lagt til kommunurnar at umsita,
og fyrstu avgerðirnar eftir lóg um
heimatænastu hava verið til viðgerðar í
nevndini.

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015
Barnagjaldslógin	3	6	6
Barnaverndarlógin	11	3	2
Dagpeningalógin	7	12	15
Dagstovnalógin	2	1	1
Forsorgarlógin	43	29	45
Fyritíðar- og fólkapensjónsmál (iskoyti, afturgjaldskrøv v.m.)	20	28	17
Fyritíðarpensjónsmál, tillutan, hækkan	30	29	17
Heilsutrygd	5	6	1
Innlit	-	1	3
Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk	6	15	20
Lóg um barnatannrøkt	-	1	1
Sjúkrahúsverkið	14	14	4
Stuðul til uppihaldspening	2	-	1
Lóg um heimatænastu v.m.	-	-	5
Í alt	143	145	138

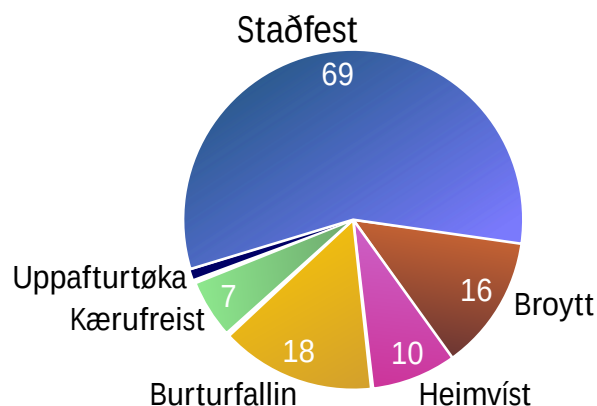
Avgreiðslan

Av teimum 138 avgreiddu málunum var býtið millum myndugleikarnar soleiðis, at Almannaverkið átti 121 mál, Sjúkrahúsverkið 5 mál, kommunurnar 11 mál og Heilsutrygd 1 mál.

Almannaverkið

Tey 121 máluni hjá Almannaverkinum vórðu avgreidd soleiðis:

	2013		2014		2015	
Staðfest	59	60%	73	68%	69	61%
Broytt	15	15%	9	8%	16	14%
Heimvíst	9	9%	17	16%	10	9%
Burturfallin	16	16%	9	8%	18	16%
Avvíst	2		2		-	
Kærufreist	6		8		7	
Uppafturtøka	4		2		1	
Í alt	111		120		121	

N.B Í uppgerðini er í mun til % sæð burtur frá avvístum málum, málum um kærufreist og málum um uppafturtøku. Fyri 2015 er % tí roknað út frá 113 málum.

Verður alt økið hjá Almannaverkinum tikið undir einum sæst, at prosentparturin av avgerðum hjá Almannaverkinum, sum vórðu staðfestar í 2015, er 61% og harvið lægri enn árið frammanundan, tá prosentparturin av avgerðum, sum vórðu staðfestar, var 68 %.

Prosentparturin av avgerðum hjá Almannaverkinum, sum eru broyttar, er hækkaður í mun til undanfarna árið og er 14% í 2015. Árin frammanundan var prosentparturin av avgerðum, sum vóru broyttar ávikavist 8% í 2014 og 15% í 2013.

Parturin av heimvístum málum er lækkaður í mun til undanfarna árið og er 9% í 2015. Í 2014 var parturin av heimvístum málum 16% og í 2013 9%.

Parturin av málum, sum fullu burtur, áðrenn kærunevndin hevði tikið støðu til kærana, er 16% í 2015 og sostatt munandi hægri enn undanfarna árið, tá 8% av málunum fullu burtur. Í 2013 var parturin av burturfalnum málum 16%.

Kæurur, sum falla burtur, eru í høvuðsheitum kæurur, sum verða tiknar aftur, tí Almannaverkið í sambandi við kæruviðgerðina hevur endurskoðað málið og er komið til annað úrslit t.v.s. broytt ta upprunaligu avgerðina, sum varð kærð. Tað er jaligt, at Almannaverkið leggur seg eftir sjálvst at endurskoða sínar avgerðir, tá tær eru kærðar, m.a. tí

Almannaverkið á hendan hátt eisini skjótari tillagar avgerðir sínar í mun til nýggjar avgerðir frá Kærunevndini í almanna- og heilsumálum. Men best er sjálvandi, um tað er parturin av staðfestum avgerðum, sum er høgt, tí hetta merkir, at borgarin hevur fingið eina rætta avgerð beinanvegin.

Verða burturfalnu málini eisini roknað við í jaliga partin hjá Almannaverkinum, so verður hesin parturin 77% í 2015, sum er nærum tað sama sum bæði undanfarnu árin.

Avgerðirnar, sum verða broyttar ella heimvístar, mynda tey mál, sum ikki eru nøktandi viðgjørd. Hetta er fyri alt økið tilsamans 23% av málunum í 2015 og á sama støði sum árin 2014 og 2013.

Prosentbýtið

Í uppgerðini viðvíkjandi Kærunevndini í almanna- og heilsumálum hava vit ikki bert víst á, hvussu nógvar avgerðir eru ávikavist staðfestar, broyttar v.m., men hava eisini víst á, hvussu nógv hetta svarar til í prosentum av avgreiddum málum. Vit hava gjørt hetta, tí tað er lættari at samanbera frá einum ári til annað, tá broytingarnar eru gjørdar upp í prosentum. Tað er tó greitt, at broytingar í prosentbýtinum skulu takast við fyrivarni, serliga tá hugt verður eftir einstøku lógarøkjunum, tí talan er um so fá mál, at heilt fáar avgerðir kunnu hava avgerandi ávirkan á tøluni.

Forsorgarmál

	2013		2014		2015	
Staðfest	21	57%	18	64%	24	58%
Broytt	3	8%	2	7%	7	17%
Heimvíst	5	13,5%	5	18%	2	5%
Burturfallin	8	21,5%	3	11%	8	20%
Avvíst	2		1		-	
Kærufreist	2		-		3	
Uppafturtøka	2		-		1	
Í alt	43		29		45	

Avgerðirnar eftir forsorgarlógini fevna víða og snúgva seg m.a. um uppihaldshjálp, bútilboð, og hjálparráð. Stuðul til

meirútreiðslur av sjúkum barni eru eisini ein stórir partur av hesum avgerðum.

► Stuðul til meirútreiðslur av sjúkum barni

Eitt 13 ára gamalt barn, sum hevði diabetes typu 1, skuldi námsferð við skúlaflokki. Barnið hevði insulin-pumpu, og tað gekk sum heild væl, men upplýst var, at talan er um eitt sera tekniskt tól, sum lærararnir ikki kunnu taka ábyrgd av, og vóru teir heldur ikki fakliga kompetentir til tað. Tí metti kærarin, at hann mátti fara við barninum hesa námsferðina og søkti Almannaverkið um fíggarligan stuðul og endurgjald fyri inntøkumiss í hesum sambandi.

Almannaverkið metti, at barnið kom undir ásetingarnar í § 17 í forsorgarlógini, tí talan var um eitt varandi brek. Avgjört var tó at sýta umsóknini um

meirútreiðslur og inntøkumiss, tí metti varð ikki, at útreiðslur til námsferð var ein neyðug meirútreiðsla, sum stóðst av at uppihalda einum barni við breki í heiminum. Talan var um eina útreiðslu, sum stóðst av einum tiltaki hjá skúlanum.

Kærunevndin í almanna- og heilsu-málum metti, at tað var neyðugt, at kærarin var við barninum á námsferð, hetta serliga vísandi til vandan fyri ketoacidose og aldurin á barninum. Eftir ítøkiligari meting kom kærunevndin til, at talan var um neyðuga meirútreiðslu og broytti avgerðina hjá Almannaverkinum.

Lóg um arbeiðsfremjandi tiltøk

	2013	2014	2015
Staðfest	-	7	11
Broytt	3	1	3
Heimvíst	1	4	3
Burturfallin	1	-	3
Kærufreist	1	2	-
Uppafturtøka	-	1	-
Í alt	6	15	20

Flestu avgerðirnar í hesum bólki eru um arbeiðsbúgving. Tá er spurningurin antin, at Almannaverkið metir, at grundarlag er ikki fyri at játta arbeiðsbúgving

ella, at grundarlag er ikki fyri at játta stuðul til júst ta arbeiðsbúgvingarleið, sum viðkomandi ynskir.

► Arbeiðsbúgving

Kærari ynskti at fáa stuðul til arbeiðsbúgving til HF-skeið. Almannaverkið noktaði vísandi til, at kærarin hevði havt fleiri møguleikar at taka eina útbúgving, og at tað higartil ikki hevði eydnast at gjøgnumføra eina fyriskipan við skúlagongd. Harafturat skuldi atlit takast til, hvør var stytsti vegur út á arbeiðsmarknaðin, og mett varð tískil, at kærarin skuldi hava stuðul til at koma út á arbeiðsmarknaðin, men at hesin stuðul skuldi veitast sum arbeiðsroynd ella líknandi fyriskipan.

Kærunevndin broytti avgerðina hjá

Almannaverkinum og grundaði hana við, at sum málið varð lýst, so sást ikki, at Almannaverkið hevði upplýst kæraran um, hvørjar avleiðingar tað kundi hava fyri hann, um hann av onkrari ikki haldgóðari orsøk gavst við eini fyriskipan, sum Almannaverkið hevði játtað. Tí kundi ein fáa tað fatan, at hetta kundi hava givið kæraranum eina haldgóða væntan um, at HF-útbúgvingin eisini fór at verða játtað. Mett varð, at hetta í hesum ítøkiliga førinum átti at hava tað avleiðing, at hesin kærarin átti at fáa játtað stuðul til arbeiðsbúgving til HF-skeið.

Fyritíðar- og fólkapensjón (ískoyti, afturgjaldskrøv v.m.)

	2013		2014		2015	
Staðfest	14	64%	19	83%	12	75%
Broytt	6	6%	1	4%	1	6%
Heimvíst	-		2	9%	1	6%
Burturfallin	2	9%	1	4%	2	13%
Kærufreist	2		3		1	
Uppafturtøka	-		1		-	
Í alt	24		27		17	

Sum vant eru flestu máluni í hesum bólki um persónligt ískoyti. Antin loypandi ískoyti til pensjónina ella ískoyti til ávísar útreiðslur t.d. til brillur ella tannviðgerð. Tær flestu av avgerðunum vórðu staðfestar, tí tørvsmetingin, sum Almannaverkið hevði gjørt, vísti avlop. Ásett er í kunngerð, hvussu metingin av, um talan er um serliga trupul kor, skal gerast, herundir hvussu tørvsmetingin

skal gerast. So hóast kærarar ikki meta seg hava ráð at rinda fyri ávísu útreiðsluna, so er ofta ikki talan um serliga trupul kor sambært kunngerðini og tí ber ikki til at fáa ískoyti.

Nakrar avgerðir um afturgjaldskrøv vegna ov nógv útgoldna pensjón vóru eisini hetta árið.

Fyritíðarpensjón (tillutan, hækkan v.m.)

	2013		2014		2015	
Staðfest	16	67%	17	63%	9	53%
Broytt	1	4%	4	15%	4	23%
Heimvíst	3	12,5%	5	18%	1	6%
Burturfallin	4	16,5%	1	4%	3	18%
Kærufreist	1		3		-	
Uppafturtøka	1		-		-	
Í alt	26		30		17	

Har tað fyri nøkrum árum síðani mest vóru kropsligar sjúkur, sum vóru grundarlag fyri umsóknnum um fyrítíðarpensjón, síggjast nú í alt fleiri kærumálum sálarsjúkur at vera grundarlag fyri umsóknunum. Um hetta er tilvildarligt ella ein gongd í mun til játtan av fyrítíðarpensjón sum heild, er ilt hjá okkum at siga, tí kærunevndin sær bert ein brot-part av teimum avgerðum, sum Almannerkið tekur.

Eitt serstakt við avgerðunum um fyrítíðarpensjón hetta árið er, at í heili 8 av teimum 17 málunum er hægsta fyrítíðarpensjón játtað.

Í tveimum førum hevði Almannerkið tilkent hægstu fyrítíðarpensjón, og tá var spurningurin hjá nevndini at taka støðu til, frá hvørjum tíðspunkti kærarin hevði rætt til pensjónina. Í tí eina førinum staðfesti nevndin avgerðina hjá

Almannerkinum at játta fyrítíðarpensjón frá 1. í mánaðinum eftir, at avgerð var tikin vísandi til, at kærarin hevði aðra almannerveiting, meðan málið varð viðgjørt. Í hinum málinum broytti nevndin avgerðina og gav kærara viðhald í, at hann hevði rætt til pensjón frá 1. í mánaðinum eftir, at hann fylti 18 ár vísandi til, at Almannerkið hevði ikki hildið sína vegleiðingarskyldu.

Í trimum málum varð niðurstøðan hjá nevndini, at treytirnar fyri hægstu fyrítíðarpensjón vóru loknar, og tí vórðu avgerðirnar hjá Almannerkinum broyttar.

Tríggjar av kærunum fullu burtur, tí Almannerkið, eftir at málini vórðu kærð, avgjórði at taka tey upp til nýggja viðgerð. Í øllum trimum førum broytti Almannerkið avgerðirnar og játtaði nú hægstu fyrítíðarpensjón.

Dagpeningur

	2013		2014		2015	
Staðfest	5	71%	8	73%	9	75%
Broytt	2	29%	1	9%	-	
Heimvíst	-		1	9%	2	17%
Burturfallin	-		1	9%	1	8%
Kærufreist	-		1		3	
Í alt	7		12		15	

Tað vísir seg at vera afturvendandi á hvørjum ári, at kært verður um, at dagpeningur verður noktaður, tí viðkomandi hevur latið umsókn ov seint inn til Almannaverkið. Ofta verður víst á, at viðkomandi visti ikki av, at henda freist var galdandi ella roknaði við, at onkur annar tók sær av at lata Almannaverkinum fráboðanina. Reglurnar á hesum øki eru einfaldar, og viðmerkingarnar til lógina gera heilt greitt, at tað er hin einstaki, sum hevur ábyrgdina av, at fráboðanin verður latin inn rættstundis,

og at tað bert er í heilt serligum førum, at frávik kann gerast frá freistini. Soleiðis var tað ikki mett sum nóg góð grundgeving fyri at víkja frá umsóknarfreistini, at kommunulækni av misgáum hevði sent umsóknina til annan stovn enn Almannaverkið, ella at kommunulækni hevði tøkniligar trupuleikar við faxinum.

Barnagjaldslógin

	2013	2014	2015
Staðfest	1	4	4
Broytt	-	-	1
Burturfallin	1	2	1
Uppafturtøka	1	-	-
Í alt	3	6	6

Málini snúgva seg um serligt barna-
ískoyti og forskotsvísa rindan av barna-
peningi.

► Arbeðsbúgving

Í einum máli noktaði Almannaverkið
serligt barnaískoyti fyri fyrsta ársfjórð-
ing 2015 vísandi til, at kærarin sambært
Landsfólkayvirlitinum var samlivandi
fram til 8. januar 2015. Almannaverkið
vísti á, at kærarin sostatt ikki leyk treyt-
irnar fyri at vera einsamallur forsyrgjari

um tað mundið, tá rætturin til serligt
barnaískoyti skuldi verða staðfestur.
Kærunevndin staðfesti avgerðina.

Stuðul til uppihaldspening

	2013	2014	2015
Staðfest	2	-	-
Burturfallin	-	-	-
Heimvíst	-	-	1
Kærufreist	-	-	-
Í alt	2	0	1

► Søkt ov tíðliga

Almannaverkið sýtti at veita kærara endurgjald fyri uppihaldspening fyri desember 2013.

Kærarin hevði við umsókn frá november 2013 søkt um stuðul til uppihaldspening fyri alt árið 2013, herundir eisini fyri desember, sum enn ikki var goldin tá. Almannaverkið hevur avgreitt umsóknina, áðrenn gjaldið fyri desember er goldið. Søkt var sostatt ov tíðliga.

Kærunevndin vísti á, at í prinsippinum kann man ikki fáa stuðul fyri uppihaldspengar, sum man enn ikki hevur goldið, men Almannaverkið, sum eigur at vera greitt um støðuna og hevur eina upplýsingar- og vegleiðingarskyldu í mun til kæraran, átti at havt kunnað kæraran um støðuna og havt eitt samskipti við hann um eina loysn.

Loysnin kundi verið antin at bíða við at viðgera umsóknina ella at gera tað greitt fyri honum, at hann skuldi senda umsókn inn aftur av nýggjum viðvíkjandi desember. Sum málið er upplýst, hevur Almannaverkið onki upplýst fyri kæraranum fyrr enn við avgerðini fyri 2014, og er hetta ikki nøktandi.

Umsóknin frá 2013 um stuðul til uppihaldspengar fyri desember 2013 skal tí viðgerast nú, og hon skal viðgerast á tí grundarlagi, at søkt er til røttu tíð.

Kommunurnar

Partar av avgerðunum, sum kommunurnar taka eftir dagstovnalógini, barnaverndarlógini og lóg um barna- og ungdómstannrøkt kunnu kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Kommunurnar taka nú eisini

avgerð eftir lóg um heimatænastu v.m., og kunnu hesar avgerðir kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum. Í 2015 viðgjørði nevndin á fyrsta sinni kærur um avgerðir eftir hesi lóg.

Lóg um Heimatænastu v.m.

Staðfest
Broytt
Heimvíst
Kærufreist
Í alt

2015

2

1

1

1

5

Fýra av avgerðunum snúðu seg um samsýning fyri at ansa eldri og

óhjálpum heima.

► Ansingarsamsýning

Í einum føri noktaði økistænasta kærara samsýning fyri at ansa móðir sínari og grundaði hetta við, at fíggarliga støðan hjá økistænastuni ikki loyvdi, at tað vórðu játtadar fleiri ansingarsamsýningar, tí játtan ikki var tøk til tess.

Vísandi til lógarviðmerkingarnar metti kærunevndin, at økistænastan ikki kann sýta ansingarsamsýning vísandi til vantandi játtan ella pening, men um

viðkomandi umsøkjari lýkur treytirnar fyri ansing, kann økistænastan velja, hvørja av fleiri tænaðum, hon vil játta.

Grundað á hesa meting heimvísti Kærunevndin í almanna- og heilsumálum avgerðina til nýggja viðgerð, har støða skal verða tikin til, um treytirnar fyri ansing eru loknar og um so er, hvørja tænaðu av fleiri økistænastan vil bjóða.

Barnaverndarlógin

	2013	2014	2015
Staðfest	2	1	-
Broytt	1	-	-
Heimvíst	1	1	2
Burturfallin	2	-	-
Avvíst	3	-	-
Kærufreist	-	1	-
Uppafturtøka	1	-	-
Steðgandi virknaður	1	-	-
Í alt	11	3	2

Eisini avgerðir, sum Fosturforeldraskipanin tekur eftir barnaverndarlógini um val av fosturforeldrum, kunnu

kærast til Kærunevndina í almanna- og heilusmálum. Ein avgerð eftir hesi lóg varð viðgjørd í 2015.

Innlit

	2015
Staðfest	1
Avvíst	1
Í alt	2

Kært varð um innlit í mál hjá tveimum barnaverndartænastum. Annað málið varð avvíst, tí avgerð var ikki tikin um

innlit, og hitt varð staðfest, tí viðkomandi hevði fingið innlit, sum hann hevði rætt til.

Lóg um barna- og ungdómstanntøkt

	2014	2015
Avvíst	1	-
Staðfest	-	1
Í alt	1	1

► Broyting av aldursmarkið fyri ókeypis tannviðgerð

Í sambandi við broyting í reglunum um ókeypis viðgerð hjá tannlækna frá 16 til 18 ár varð kært um, at kommuna noktaði at rinda fyri tannviðgerð, sum viðkomandi hevði fingið framt í tíðarskeiðnum frá 22. oktober til 10. november 2014. Kærunevndin staðfesti

avgerðina, at kærarin ikki hevði rætt til ókeypis tannviðgerð, sum varð framd í hesum tíðarskeiði hjá privatstarvandi tannlækna vísandi til, at eingin lógarheimild var fyri tí, tá tannviðgerðin varð framd.

Dagstovnalógin

	2013	2014	2015
Staðfest	2	-	1
Broytt	-	-	-
Heimvíst	-	1	-
Í alt	2	1	1

Ein kæra var á hesum øki í 2015 og snúði hon seg um ásetan av inntøku-grundarlagnum í sambandi við umsókn

um frípláss á dagstovni. Kærunevndin staðfesti avgerðina hjá kommununi.

Sjúkrahúsverkið

	2013	2014	2015
Staðfest	7	9	3
Broytt	1	-	-
Heimvíst	1	1	-
Burturfallin	4	3	1
Avvíst	-	-	1
Kærufreist	1	-	-
Uppafturtøka	-	1	-
Í alt	14	14	5

Bert ein kæra um fylgjara í samband við sjúkuviðgerð uttanlands var hetta árið. Ein kæra var um ókeypissjúkuviðgerð í Føroyum, og tvær kærur snúðu seg um gjald fyri sjúkuviðgerð uttanlands. Báðar

hesar seinastu vóru staðfestar vísandi til, at ávikavist Landssjúkrahúsið og visitasjónsnevndin ikki høvdu ávíst kærararnar, áðrenn teir fóru undir viðgerð uttanlands.

► Kæra um innlit avvíst

Ein kæra var um noktandi innlit og varð henda avvíst. Støðan var tann, at Landsjúkrahúsið hevði bjóðað út dialysukoyringina í almennum útboði, og kærarin hevði latið inn boð í hesum sambandi men hevði ikki fingið uppgávuna. Hann bað síðani Landssjúkrahúsið um innlit í málið, og Landssjúkrahúsið sýtti honum í ávísan mun at fáa innlit. Hesa avgerð kærir hann til Heilsu-

málaráðið, sum sendir Kærunevndini í almanna- og heilsumálum málið til viðgerðar. Heilsumálaráðið vísir til lögtingslóg um kærunevnd í almanna- og heilsumálum, sum ásetir, at kærunevndin er kærummyndugleiki í málum, sum viðvíkja ikki-heilsufakligum virksemi.

Kærunevndin í almanna- og heilsu-

málum vísti á, at rætti kærmyndugleiki er tann, sum er kærmyndugleiki í mun til avgerðina viðvíkjandi útbjóðingini av dialysuni. Málið um dialysukoyringina er eitt privatrættarligt mál hjá Landssjúkrahúsinum, sum inniber privatrættarligar handlingar, herundir at innganga avtalur. Hetta má metast at hoyra til tað, sum kallast "faktisk forvaltningsvirksomhed" og stendur í mótsetningi til tað rættarliga virkseimið hjá fyrisitingini,

herundir fyrisitingarligar avgerðir, har ein myndugleiki tekur støðu til rættarstøðuna hjá einum borgara sambært tí lóggávu, sum myndugleikin fyrisitur. Tá bert fyrisitingarligar avgerðir kunnu kærast til Kærunevndina í almanna- og heilsumálum vísandi til § 1 í lógini um hesa nevnd, hevur nevndin ikki málsræði í mun til hesa kæru.

Heilsutrygd

	2013	2014	2015
Staðfest	3	4	-
Broytt	-	1	-
Heimvíst	-	1	-
Burturfallin	1	-	1
Kærufreist	1	-	-
Í alt	5	6	1

Bert ein kæra var um avgerð hjá Heilsutrygd í 2015, og tók kærarin hana aftur,

tí hann hevði fingið boð um, at hann kortini fekk stuðul.

Í 2015 var miðal viðgerðartíðin hjá Kærunevndini í almanna- og heilsu-málum 3½ mánaðir. Hetta er ein mánaða styttri enn miðal viðgerðartíðin í 2014.

Ein miðal viðgerðartíð á 3½ mánaða er sera stutt, tá hugsað verður um, at viðgerðartíðin verður roknað frá tí, at

Viðgerðartíðin

kæran er innkomin á Kærustovnin, til hon er avgreidd á fundi. Tað vil siga, at tíðin, sum fer til ummælis, hoyring og innheintan av upplýsingum annars, er partur av viðgerðartíðini.

5. Skatta- og avgjaldskærunevndin

Í Skatta- og avgjaldskærunevndini sita:

- Alfred Petersen - advokatur og formaður
- Rannvá Sólheim - lögfrøðingur
- Albert Thomassen - roknskaparkønur
- Heri á Rógvi - búskaparfrøðingur
- Susanne Nielsen - fíggjarleiðari

Nevndin

Skatta- og avgjaldskærunevndin viðger kærur um:

- Avgerðir hjá TAKS um skatt, toll og meirvirðisgjald
- Avgerðir hjá Akstovuni um avgjald við skrásetingargjald á motorakførum

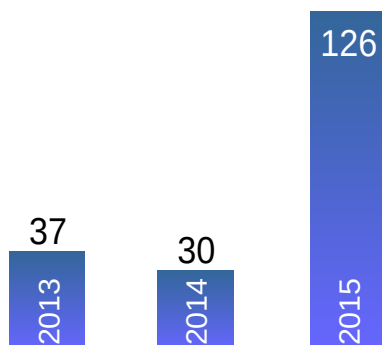
Viðgerðarøkið

Móttikin mál

Í 2015 eru 126 kærur latnar Skatta- og avgjaldskærunevndini. Av hesum eru 6 kærur innan skattaøkið, 7 kærur eru innan mv-g-økið og 113 kærur viðvíkjara øðrum økjum, herundir serliga skylduni

126

Nýggj mál

at rinda eftirløn av b-inntøku frá arbeiði uttanlands.

Nógvar fleiri kærur eru innkomnar í 2015 enn í 2014, og býtið er eisini øðrvísi. Orsøkin er serliga tær nógvu kærurnar um eftirløn. Hetta er ein nýggj lóg og eitt nýtt øki hjá nevndini.

Avgreidd mál

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevði 7 vanligar fundir í 2015. Tilsamans vóru 26 mál avgreidd í 2015, meðan talið av avgreiddum málum í 2014 og 2013 var ávikavist 36 og 31.

Talið av avgreiddum málum hevur havt áleið sama støði tey seinastu 3-4 árin.

26

Avgreidd mál

Tað er tó lægri í 2015 enn tað hevur verið í nógv ár.

Býtið av avgreiddum málum

Í 2015 eru 11 kærur um skatt og 6 kærur um mvg, og býtið av avgreiddum málum er í mun til hetta ógvuliga líkt árinum frammanundan. Býtið millum skatt og mvg kann variera frá ári til ár, og er tað heilt vanligt. Onki serligt er heldur at viðmerkja í mun til hetta í 2015.

Annars er býtið av kærum sera javnt í 2015. Í 2013 vóru serliga nógv mál um uppafurtøku, og í 2014 vóru tað kærurnar um mótrókning, sum gjørdu seg serliga galdandi. Í 2015 vóru ikki serliga nógv kærur á nøkrum øki.

	2013	2014	2015
Skattur	4	13	11
Stuðulslógirnar	1	-	-
Sekt eftir § 104 í skattalógini	0	1	-
Meirvirðisgjald	9	6	6
Lønarhæddaravgjald	0	-	-
Skrásetingargjald á motorakførum	1	-	-
Tollur og onnur avgjald	4	1	3
Kærufreist	-	3	1
Mótrókning	2	8	1
Uppafurtøka	7	1	3
Annað	3	3	1
Í alt	31	36	26

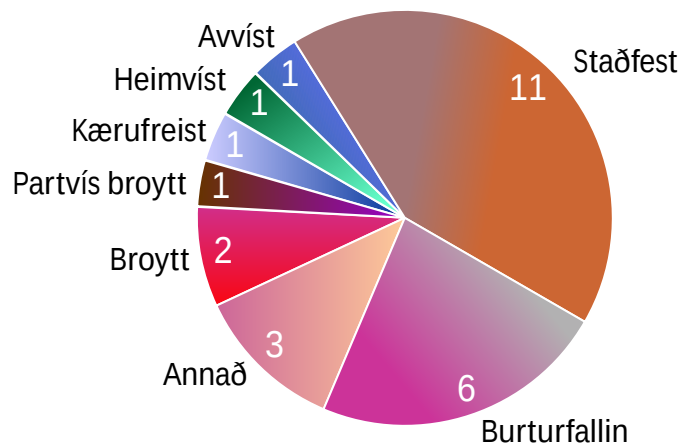
Avgreiðslan

Av 26 kærumálum eru 11 kærumál staðfest av nevndini. Flestu kærumál eru sostatt staðfest, og í hesum er eingin broyting í mun til undanfarnu ár. Lutfalsliga eru tó fleiri mál staðfest í 2015 enn undanfarnu ár.

Bert eitt mál er heimvíst í 2015, og er

hetta minni enn undanfarnu ár. Annars er ikki nakað serligt at leggja merki til viðvíkjandi býtinum av avgreiðsluni av málunum.

Talið av burturfalnum málum er eisini lutfalsliga stórt í 2015.

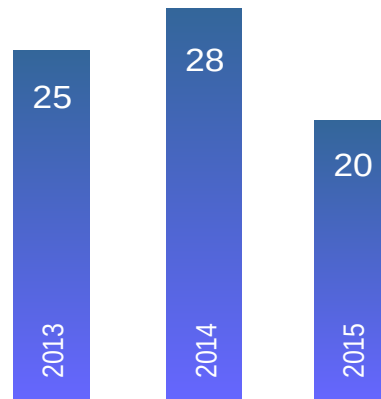

Taks

Av teimum 26 kærnum, sum eru avgreiddar í 2014, eru 20 kærur um avgerðir hjá TAKS.

Sum við tí yvirskipaða býtinum er talið av staðfestum og burturfalnum málum lutfalsliga stórt í 2015.

Hóast eitt ávíst sveiggj er í tølunum frá ár til ár, kann ikki vísast á nakra serliga orsök til hesi sveiggj. Talan er eisini um lutfalsliga fá mál íalt, og sveiggini tykjast tí størri, enn tey eru í veruleikanum.

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015
Staðfest	8	8	8
Broytt	-	3	1
Partvís broytt	-	1	1
Heimvíst	5	5	-
Burturfallin	2	4	5
Avvíst	4	2	1
Afturkallað	-	-	-
Kærufreist	-	3	1
Annað	6	2	3
Í alt	25	28	20

Viðvíkjandi málum av serliga stórum týdningi kann upplýsast, at eins og í 2014 hava málini í 2015 verið fjølbroytt, og

har hava ikki verið serliga nógv mál um sama trupulleika.

► Mvg við sølu av leigubilum

TAKS hevur gjørt eftirlit hjá øllum bilasølunum. Kannað er, um tær hava kravt upp mvg í tráð við mvg-lógini við sølu av leigubilum.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur tikið støðu til eitt kærumál, har TAKS hevur hækkað avgjaldstilsvarið hjá eini bilasølu.

Kærarin hevur skrásett bilar til víðari-sølu sum leigubilar, og í einstøkum førum sum demobilar og privatbilar, fyri síðani at selja hesar stutta tíð aftaná og avgreiða mvg'ið sambært § 10 í mvg-lógini. Hetta hevur við sær, at mvg'ið verður avroknað á einum lægri grundarlagi, enn sambært teimum vanligu reglunum í mvg-lógini.

Nevndin hevur mett, at sæð út frá eini heildarmeting er ongin realitetur í skrá-

setingunum av bilunum sum leigubilar, demobilar o.a.. Talan er um misnýtslu av reglunum, og má hetta metast at vera "skattaundanførsla", tí bilasølan hevur innrættað seg við tí fyri eyga at sleppa undan at rinda tað mvg'ið, sum hon eftir røttum skal gjalda sambært mvg-lógini.

Umstøðurnar í málinum mugu tí skúgvast til vikis, og málið má mvg-viðgerast á tí grundarlagi, at talan er um sølu av vanligum bilum sambært vanligu reglunum í mvg-lógini. Talan er í grundini eisini um at koma sær undan § 14, sum ásetir, at mvg'ið er 25% av avgjalds-skyldugu söluni, og tað er eisini at koma sær undan § 10, tí kærarin innrættar seg soleiðis, at hann fær tann fyrimun, sum § 10 gevur honum.

Vísandi til hetta hevur nevndin avgjørt at staðfesta avgerðina hjá TAKS.

► Framleiðsla og søla av glaslutum

Nevndin hevur tikið støðu til, um teir glaslutir, sum kærarin framleiðir, vóru fevndir av § 3, stk. 4 í mvg-lógini og frítiknir fyri mvg. Ásetingin fevnir um listaverk, sum hoyra undir vøruflokk 9701-9703 í toll- og vøruskránni.

Talan er um glaslutir, sum eru hondgjørdir og ymiskir í formi og litum. Avmarkað nøgd verður gjørd av hvørjum luti, og hava hesir høgt virði. Talan er um prýðislutir, brúkslutir osfr.

Niðurstøðan hjá nevndini var, at glaslutir kærarans, so sum gløs, skálir,

føt, ljósastakar, klokkur, lampur, smykkur o.s.fr. sum útgangsstøði ikki kunnu metast at vera fevnd av vøruflokk 9703 í toll- og vøruskránni. Talan er um glaslutir, sum eru "håndværksmæssigt" framleiddir og hava eyðkenni av handilsvørum, sum eru prýðislutir og smykkur. Hesir lutir eru í størri mun í kapping við líknandi "industrielt ella håndværksmæssigt" framleiddar vørur.

Glaslutir kærarans vóru sostatt ikki undantiknir mvg sambært § 3, stk. 4 í mvg-lógini.

► Vinningur og tap av virðisbrøvum hjá íløgufelag

Spurningurin var, um vinningur og tap av virðisbrøvum v.m. hjá felagi skal roknast upp í uppgerðina av skattskyldugu inntøkuni sambært skattalógini ella kapitalvinningskattalógini.

Vinningur og tap av virðisbrøvum er sum útgangsstøði fevnt av kapitalvinningskattalógini, men sambært § 3 í hesi lóg skal hesin vinningur og tap roknast upp í uppgerðina av skattskyldugu inntøkuni sambært skattalógini, um hesin er liður í skattgjaldarans vinnuliga virksemini.

Í hesum føri er relevant at meta um, um talan er um handilsvinnu. Talan er um handilsvinnu, tá tann skattskyldugi hevur sum vinnu at reka handil við

virðisbrøvum. Handilsvinna fevnir í fyrsta umfari bert um persónar ella feløg, sum reka bankavirksemi ella vekslaravirksemi.

Skatta- og avgjaldskærunevndin hevur avgjørt at staðfesta avgerðina hjá TAKS. Vísandi til umstøðurnar í málinum kann virkseminið hjá felagnum við keyp og sølu av virðisbrøvum ikki metast at vera vinnuligt. Vinningur og tap av virðisbrøvum hjá kæraranum skuldi tí roknast upp í uppgerðina av skattskyldugu inntøkuni sambært kapitalvinningskattalógini.

Felagið má metast at vera eitt íløgufelag.

► Inntøka/húsaleiga frá barni

Spurningurin í málinum var, um tær 4.000 kr., sum barn kærarans rindaði kæraranum um mánaðin, skuldu skattast sum inntøka, jb. § 25 í skattalógini.

Nevndin viðmerkti, at avgerandi er, um talan er um eitt leiguviðurskifti, tvs. har barnið býr inni hjá kæraranum og rindar fyri hetta, ella um barnið og foreldrið búa saman, og barnið tí rindar egnar útreiðslur.

Er talan um leiguviðurskifti, er húsaleigan ein inntøka hjá kæraranum, sum er skattskyldug. Er hinvegin talan um, at barnið rindar egnar útreiðslur, eru hesar ikki skattskyldugar sum inntøka hjá

kæraranum.

Í hesum máli var nógv, sum bendi á, at talan var um leiguviðurskifti. Vísast kann t.d. á, at barnið rindar eina fasta upphædd hvønn mánaða, og verður hon ikki regulerað í mun til tær veruligu útreiðslurnar. Harafturat er viðmerkt í samband við einkultar flytingar, at talan er um húsaleigu.

Nevndin metti, at talan er um leiguviðurskifti, og avgjørt var at staðfesta avgerðina hjá TAKS um, at tær 4.000 kr., sum barnið rindaði kæraranum um mánaðin, skuldu skattast sum inntøka, jb. § 25 í skattalógini.

Kommunalu Skattakærunevndirnar

Tað vóru 6 kærur um avgerðir hjá Kommunalu Skattakærunevndunum í 2015.

Eins og undanfarnu ár er ein lutfalsliga stórrur partur av málunum broytt og heimvíst. Hóast talan er um fá mál í 2015, og tað vanliga ikki gevur grund-

arlag fyri eini niðurstøðu, er gongdin tó hvørt ár tann sama, uttan mun til um talan er um fá mál ella eitt sindur fleiri.

Stýrið hjá TAKS hevur kært 1 av teim 6 kærdu avgerðunum hjá Kommunalu Skattakærunevndunum, og er hendan broytt.

	2013	2014	2015
Staðfest	2	2	3
Broytt	1	2	1
Partvís broytt	1	2	-
Heimvíst	1	-	1
Burturfallin	-	1	1
Í alt	5	8	6

Akstovan

Ongin kæra var um avgerðir hjá Akstovuni í 2015.

Miðal viðgerðartíðin í 2015 var uml. 4,5 mánaðar, og er hetta 1,5 mánaða styttri enn árið frammanundan og áleið við viðgerðartíðina í 2012 og 2013.

Viðgerðartíðin

Viðgerðartíðin verður mett at vera á einum góðum støði fyri hetta slagið av málum.

6. Kærunevndin hjá Studna

Í Kærunevndini hjá Studna sita:

- Anna Borg Dahl - lögfrøðingur og forkvinna
- Heðin D. Poulsen - lögfrøðingur
- Bjørg Róin - lestrarvegleiðari

Nevndin

Kærunevndin hjá Studna viðger kærur um:

- Avgerðir hjá Studna eftir løgtingslóg nr. 36 frá 3. mai 2007 um lestrarstuðul.

Viðgerðarøkið

Móttikin mál

Í 2015 komu 9 nýggjar kærur til Kærunevndina hjá Studna. Hetta er sama tal av kærum sum tvey tey seinastu árin.

9

Nýggj mál

Avgreidd mál

Kærunevndin hevði 5 fundir í 2015 og avgreiddi 10 mál, sum er eitt fleiri enn undanfarna ár.

10

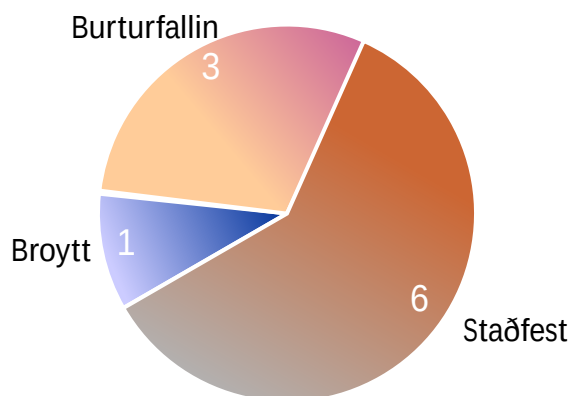
Avgreidd mál

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015
Ferðastuðul til lesandi uttanlands	2	5	5
Lestrarstuðul í Føroyum	2	3	4
Lestrarstuðul uttanfyri Føroyar	4	-	1
Lestrarstuðul uttanfyri Norðurlond	-	1	-
Í alt	8	9	10

Avgreiðslan

Av teimum 10 málunum, sum vóru avgreidd hetta árið, vóru 6 staðfest, 1 varð broytt, 3 fullu burtur.

► Stuðul til skúlagjald í Íslandi noktað

Kærarin hevur, í sambandi við hægri útbúgving í Íslandi, søkt Studna um stuðul til skúlagjald.

Studni noktaði stuðul til skúlagjald og grundaði avgerðina við, at Studni bert veitir stuðul til skúlagjald í Norðurlondum í serstøkum førum. Serstøku førini eru avmarkað til tey førini, tá SU eisini veitir skúlagjald. Vísandi til, at SU ikki veitti stuðul til skúlagjald, noktaði Studni eisini stuðul.

Kærunevndin staðfesti avgerðina hjá Studna og grundaði hana við, at sambært § 14, stk. 3 í kunngerðini um lestrarstuðul er talan ikki um eitt serstakt føri, tá SU ikki letur stuðul til skúlagjald.

Sum nevndin skilir reglurnar hjá SU, so verður stuðul til skúlagjald latin til útbúgvingar í Norðurlondum, um útbúgvingin “dækker et særligt erhvervsbehov i Danmark og der ikke findes en uddannelse med samme

erhvervssigte i Danmark”. Tá talan er um áseting í kunngerð, eru ongar viðmerkingar og tí ber ikki til at fáa greiðu á, hví Føroyar lata stuðul til skúlagjald eftir hesum atlitum.

Kærunevndin viðmerkti, at tá heimildin er orðað soleiðis, at tað ber til at veita stuðul í serstøkum førum, er vanligt, at

tað verður latið upp til myndugleikan at meta um, hvat kann metast sum eitt serstakt føri. Tá ásetingin um undantak er so neyvt regulerað sum her, er rúm ikki fyri metingum, og tí kundi tað eins væl staðið í lógini, at stuðul bert kann latast til skúlagjald, tá SU eisini letur stuðul til skúlagjaldið.

► Inntøkujavning av lestrarstuðli

Kærarin byrjaði útbúgving í januar 2015 og fekk í apríl 2015 útgoldið kr. 51.288. Kærarin vísti á, at inntøkan var fyri 4 mánaðir, og at hædd átti at takast fyri hesum, tá lestrarstuðulin skuldi inntøku-javnast.

Studni vísti á, at hóast inntøkan kr. 51.288 var fyri tíðarskeiðið frá 1. januar til 30. apríl 2015, og sostatt fyri 4 mánaðir, tá upphæddin bleiv útgoldin í apríl 2015, so hevur Studni ikki heimild til at lata vera við at taka samlaðu útgoldnu A-inntøkuna í útrokningini av miðal

inntøkugrundarlagnum, tá inntøku-javningin bleiv gjørd fyri mai og juni 2015, vísandi til § 8a í lógini um lestrar-stuðul.

Kærunevndin hjá Studna staðfesti avgerðina hjá Studna og grundaði hana við, at við inntøku í sambandi við inntøkujavning er at skilja øll A-inntøka hjá umsøkjaranum. Talan er um A-inntøku, sum tann lesandi hevur fingið útgoldið í lestrartíðini, uttan mun til nær hendan er forvunnin.

Í 2015 varð miðal viðgerðartíðin fyri Kærunevndina hjá Studna 2 mánaðir. Hetta er sama viðgerðartíð sum í 2014 og góðan ½ mánað styttri enn miðal viðgerðartíðin í 2013. Viðgerðartíðin á hesum øki verður mett at vera góð og

Viðgerðartíðin

kann neyvan stytast, tí atlit skal takast til, at ummælistíð og hoyring eisini eru partur av viðgerðartíðini.

7. Kærunevndin í lendismálum

Í Kærunevndini hjá Studna sita:

Nevndin

- Elsa Østergaard - lögfrøðingur og forkvinna í nevndini
- Fríður P. Dalsgarð - verkfrøðingur
- Bárður Dam í Baiansstovu - arkitektur

Kærunevndin í lendismálum viðger kærur um:

Viðgerðarøkið

- Avgerðir hjá kommununum eftir býarskipanarlógini ella byggisamtykt
- Avgerðir hjá kommununum eftir 1881-lógini um ognartøku
- Avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir lóg um matrikulering og sundurbýti
- Avgerðir hjá Umhvørvisstovuni eftir lóg um tinglýsing
- Avgerðir eftir lógini um eigaraíbúðir
- Avgerðir eftir lógini um bygging

Móttikin mál

Í 2015 komu 11 kærur til Kærunevndina í lendismálum. Hetta er lægsta talið av kærum til hesa nevnd, síðani hon varð sett á stovn í 2007. Kærutalið bæði undanfarnu árin var eisini lágt og var tá ávikavist 17 og 13. Frammanundan hesum trimum árunum hevur miðaltalið av innkomnum kærum annars ligið á 29 kærum árliga.

Eins og undanfarin ár eru flestu kærurnar um bygging. Heili 7 av

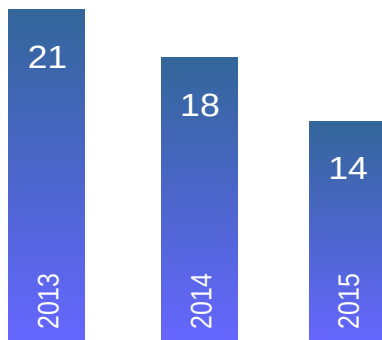
11

Nýggj mál

kærunum vóru um bygging, 3 vóru um matrikulering og sundurbýti og 1 kera var um sýtt innlit í m.a. avlýst tinglýsingarskjøl. Ongar kærur vóru um ognartøku í 2015.

Avgreidd mál

Kærunevndin í lendismálum hevði hetta árið 10 fundir og avgreiddi 14 mál. Hetta eru nøkur færri enn bæði undanfarnu árin, tá nevndin avgreiddi ávikavist 18 og 21 mál.

14

Avgreidd mál

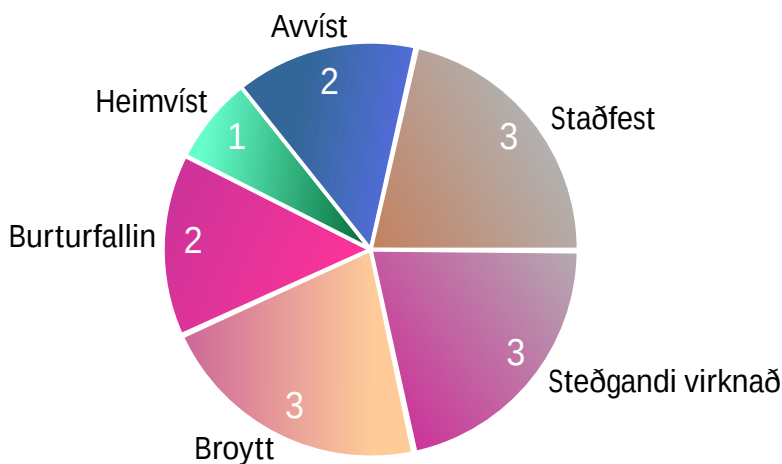
Sum vant vóru flestu avgreiddu máluni um bygging og vóru tey 10 í tali hetta árið. Harumframt vóru 3 mál um matrikulering og sundurbýti og 1 mál um tinglýsing.

Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014
Byggimál	15	17
Matrikulering-/sundurbýti	6	-
Tinglýsing	-	-
Ognartøka	-	1
Í alt	21	18

Avgreiðslan

Málini vóru avgreidd soleiðis:

► Kæra um sýtt innlit í tinglýst og avlýst skjøl

Kærunevndin í lendismálum staðfesti avgerð hjá Umhvørvisstovuni um at sýta innlit í tinglýst og avlýst skjøl. Avgerðin varð grundað á, at eftir eina gjøgnumgongd av øllum skjølunum í málinum og soleiðis, sum málið var lýst fyri kærunevndini, so hevði kærarin á nøktandi hátt fingið atgongd til bøkur og skjøl hjá Tinglýsingini, vísandi til tinglýsingarlógina § 50 og kunngerðina um tinglýsing § 1.

Sambært upplýsingunum í málinum hevur Tinglýsingin fylgt skipanini,

sambært § 29, stk. 2 um fyribeining av avlýstum veðbrøvum, og tí var tað í lagi, at Tinglýsingin ikki longur hevði nevndu skjøl í varðveitslu og tískil ikki hevði møguleika at geva innlit í tey avlýstu veðbrøvini, men bert kundi geva innlit í eitt veðbræv, tí hetta enn var tinglýst á ognini.

► Kæra um sýtt sundurbýti av skógarfriðaðum urtagarðsøki

Kærari hevði søkt um sundurbýti av skógarfriðaðum urtagarðsøki. Umhvørvisstovan avgjórði at sýta sundurbýtinum. Umhvørvisstovan hevur í sínum grundgevingum fyri at nokta sundurbýtinum m.a. viðmerkt, at Skógfriðingarnevndin grundaði sítt frámæli á, at eitt sundurbýti ikki var í samsvar við upprunaligu ætlanina fyri økið, eins og hetta avmarkaði møguleikarnar fyri at útinna skógfriðingarskyldurnar í verki, og at kommunan frámælti sundurbýtinum við at vísa til, at eigindómurin liggur í frílendi.

Kærunevndin broytti avgerðina hjá Umhvørvisstovuni. Avgerðin varð grundað á, at eftir gjøgnumgongd av

byggisamtyktini fyri kommununa, lógini um matrikulering og sundurbýti, løgtingslóg um viðarlundir, skeytið og servituttar, sum vóru tinglisnir á ognina, so sást ikki at vera heimild fyri at nokta tí sundurbýtinum, sum søkt var um í hesum førinum. Kærunevndin dugdi ikki at síggja, at Skógfriðingarnevndin hevði nakra heimild til at nokta einum sundurbýti, tá tað ongastaðni í málinum eru upplýsingar, sum benda á, at hetta sundurbýtið fer at viðføra eina broyting av nýtsluni av lendinum. Viðmerkt varð, at nýggju lutirnir fóru at verða væl størri enn minstamarkið á 500 m², sum er ásett í § 17, stk. 4, 1. pkt. í lógini um matrikulering og sundurbýti.

Miðal viðgerðartíðin í 2015 var 3 mánaðir. Til samanberingar kann viðmerkjast, at miðal viðgerðartíðin í 2014 var 3 mánaðir og 10 dagar og í 2013 7 mánaðir. Strembað verður altíð eftir, at viðgerðartíðin verður so stutt sum gjørligt, men hetta árið má viðgerðartíðin metast at vera sera góð.

Roknað verður annars við, at vanliga miðal viðgerðartíðin fyri hesa kærunevnd kemur at liggja millum 3 til 6

Viðgerðartíðin

mánaðir. Ein orsök er, at tað ofta eru fleiri partar í hesum málum, sum allir skulu hava høvi at gera seg kunnugan við innkomnu upplýsingarnar og koma við viðmerkingum. Tí tekur tað ofta langa tíð at fáa hesi mál lýst. Kærutalið var ikki so høgt í 2015, og hevur hetta ivaleyst havt ávirkan á viðgerðartíðina.

Almanna

Skatt

Stuðul

Lendi

Vinnu

Psykiatri

Skuld

Fjøl

Høvuðs

8. Vinnukærunevndin

Nevndin

Vinnukærunevndin verður samansett av trimum ella fimm limum, tá hon skal taka støðu til einstøk kærumál,

formanninum ella næstformanninum og tveimum ella fýra limum við serkunnleika á viðkomandi øki.

- Gurið Joensen, løgfrøðingur er forkvinna
- Eyðbjørn Larsen, løgfrøðingur er næstformaður

Vinnukærunevndin viðger kærur um :

Viðgerðarøkið

- avgerðir hjá Akstovuni eftir lóg um ferðslu
- avgerðir hjá Arbeiðseftirlitinum eftir lóg um arbeiðsumhvørvi
- avgerðir hjá Jarðfeingi eftir lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- avgerðir hjá Fjarskiftiseftirlitinum eftir lóg um fjarskifti
- avgerðir hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni eftir lóg um matvørur v.m., lóg um aling av fiski, lóg um djórasjúkur, lóg um djóralæknavirksemi og lóg um innflutning og hald av vandamiklum djórum o.ø
- avgerðir hjá Kappingarráðnum eftir lóg um kapping
- avgerðir hjá Landsverk eftir lóg um landsvegir og lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamá
- avgerðir hjá Posteftirlitinum eftir lóg um postvirksemi
- avgerðir hjá Skráseting Føroya eftir partafelagslógini, smápartafelagslógini, ársroknskaparlógini, lóg um ávís vinnurekandi virkir, lóg um vinnurekandi grunnar, lóg um vinnu og lóg um góðkendar grannskoðarar og grannskoðanarvirkir
- avgerðir hjá Sjóvinnustýrinum eftir kunngerð um loðsprógv og loðsfrítøkuskjal
- avgerðir hjá Tryggingareftirlitinum eftir lóg um tryggingarvirksemi
- Harumframt viðger Vinnukærunevndin kærur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum.

Móttikin mál

Í 2015 eru 18 kærur latnar Vinnukærunevndini. Hetta er á leið tað sama sum bæði undanfarnu árin, tá ávikavist 14 og 17 kærur komu inn.

Flestu móttiknu kærurnar hetta árið eru um avgerðir hjá Akstovuni, sum eru 8 í tali. Harnæst koma kærur um avgerðir hjá Heilsufrøðiligu Starvsstovuni, sum

18

Nýggj mál

eru 7 í tali. Harafturat kom 1 kæra inn um avgerð hjá Fjarskiftiseftirlitinum, 1 hjá Jarðfeingi og 1 eftir lóg um setanarviðurskifti.

Avgreidd mál

Tiknar vórðu 15 avgerðir í 2015. Hetta er á sama støði sum undanfarna ár, men færri enn árin frammanundan hesum. Avgreidda talið av kærum hongur sjálvandi saman við innkomna talinum, og tá færri kærur koma inn, eru eisini færri at avgreiða.

15

Avgreidd mál

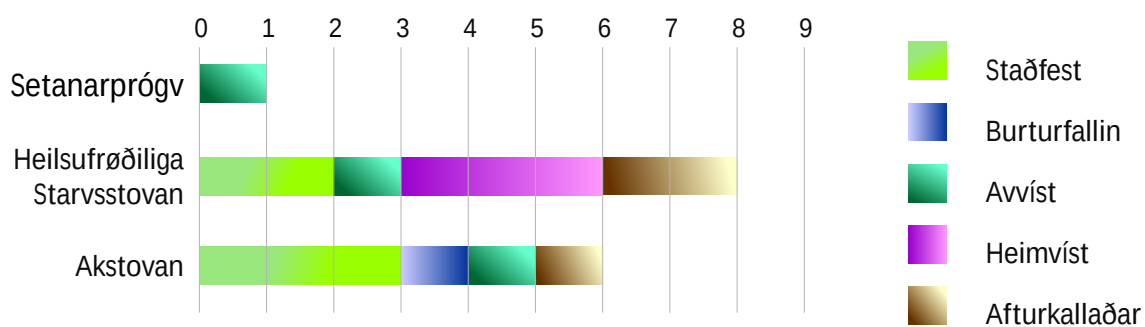
Býtið av avgreiddum málum

	2013	2014	2015
Skráseting Føroya	-	-	-
Landsverk	6	-	-
Arbeiðseftirlitið	-	1	-
Akstovan	6	6	6
Heilsufrøðiliga Starvsstovan	7	5	8
Posteftirlitið	-	-	-
Fjarskiftiseftirlitið	-	-	-
Kappingarráðið	-	2	-
Tryggingareftirlitið	1	-	-
Jarðfeingi	5	-	-
Setanarprógv	-	-	1
Í alt	25	14	15

Avgreiðslan

Vinnukærunevndin staðfesti 5 av avgerðunum og heimvísti 3. 3 kærur vórðu

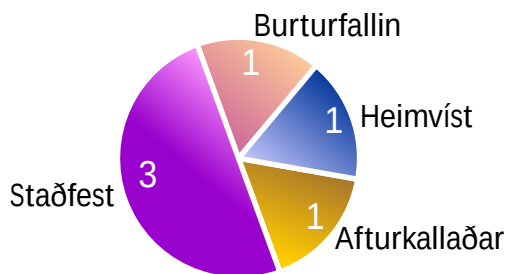
avvístar, 1 fall burtur og 3 vórðu afturkallaðar.

Akstovan

Serkøn

- Jón Kragesteen - lærari og serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini
- Gudrun Mortansdóttir Nolsøe - serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini
- Palli Mortensen - verkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini
- Sølvi Reinert Hansen - serkønur limur viðvíkjandi ferðslulógini

6 avgreidd mál

► Endurnýggjan av koyrikorti - Stytttri gildistíð

Kærarin hevur kært avgerð hjá Akstovuni um at endurnýggja koyrikort hansara í 15 ár fyri bólkar B og BE (vanligur bilur og stórt viðfestisakfar til vanligan bil), tí gildistíðin er stytt. Støðan er tann, at kærarin hevur søkt um at fáa koyrikortið endurnýggjað, og umsóknin fevndi um allar koyrikortsbólkar. Kærarin hevur søkt um endurnýggjan uttan at vita, at fylgjan av hesum var, at gildistíðin styttist fyri ávísar bólkar.

Spurningurin er, um Akstovan hevur grundarlag at stytta gildistíðina fyri koyrikortsbólkar B og BE. Við løgtingslóg nr. 72 frá 19. mai 2014 er gildistíðin fyri koyrikort stytt. Sambært § 2, stk. 2 í løgtingslóg nr. 72 frá 19. mai 2014 um broyting av ferðslulógini er ásetingin um at stytta gildistíðina galdandi frá 1. juli 2014. Hendan broyt-

ing er sostatt ikki galdandi fyri koyrikort, sum eru útgivin áðrenn.

Í hesum føri er støðan tó tann, at kærarin má endurnýggja koyrirættin fyri ávísar aðrar koyrikortsbólkar, og harvið verður koyrikortið eisini endurnýggjað. Tá koyrikortið verður endurnýggjað, verður tað fevnt av teimum ásetingum, sum nú eru galdandi, herundir gildistíðina uppá 15 ár, jb. § 18 b, stk. 1 í ferðslulógini fyri bólkar B og B/E.

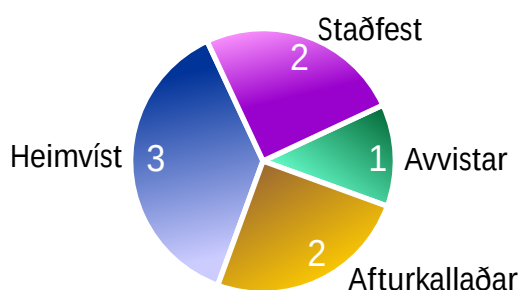
Hetta hevur tó ongan týdning í mun til koyrirættin fyri bólkar B og B/E. Koyrirætturin stendur enn við, til kærarin er 70 ár, jb. § 18 b, stk. 1 í ferðslulógini.

Vísandi til omanfyri standandi hevur Vinnukærunevndin avgjørt at staðfesta avgerðina hjá Akstovuni.

Heilsufrøðiliga Starvsstovan

Serkøn

- Bergur Hanusson - djóralækni og serkønur limur viðvíkjandi djórasjúkulógini, lóg um djóralæknavirksemi og lóg um hald og innflutning av vandamiklum djórum
- Jústines Olsen - djóralækni og serkønur limur viðvíkjandi djórasjúkulógini, lóg um djóralæknavirksemi og lóg um hald og innflutning av vandamiklum djórum
- Jákup Mørkøre - verkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi matvørulógini
- Guðrið Andorsdóttir - cand. scient. og serkønur limur viðvíkjandi matvørulógini
- Niels Therkildsen - djóralækni og serkønur limur viðvíkjandi alilógini, matvørulógini, djórasjúkulógini - lóg um djóralæknavirksemi og lóg um hald og innflutning av vandamiklum djórum
- Ole Jürgens - djóralækni og serkønur limur viðvíkjandi matvørulógini, djórasjúkulógini og lóg um djóralæknavirksemi
- Ari Johannesen - cand. merc. og serkønur limur viðvíkjandi alilógini
- Ingolf Joensen - serkønur limur viðvíkjandi alilógini

8 avgreidd mál

► Heilsufrøðiliga Starvsstovan givið loyvi at seta smolt út í tvey øki samstundis

Kært varð um, at Heilsufrøðiliga Starvsstovan hevði givið A loyvi at ala laks í økjumum A-87 og A-32 samstundis.

A hevur í juni 2013 fingið tillutað aliðkið A-87. Hetta økið skuldi tá nýtast sum skiftisøki til økið A-32, tvs. at alast skuldi ikki á báðum økjum ísenn, men A skuldi skifta ímillum hesi bæði øki.

Nú hevur Heilsufrøðiliga Starvsstovan givið loyvi at ala á báðum økjum ísenn.

Vinnukærunevndin viðmerkti, at tá loyvistreytirnar viðvíkjandi nýtslu av aliðkjumum vera broyttar, sum í hesum føri, og tað í ein ella annan mun kann hava eina ávirkan á viðurskipti, so sum dálkingina av umhvørvinum, dálkingina

av teimum umhandlaðu aliðkjum og hummaraveiðuna í økinum, eigur Heilsufrøðiliga Starvsstovan at fremja hoyring av øllum relevantum pørtum í málinum. Í mun til hetta eru í minsta lagi tveir partar/myndugleikar, sum eru relevantir at hoyra. Fiskimálaráðið, sum umsitur loyvir til hummaraveiðu, og Umhvørvisstovan, sum umsitur spurningar um dálking í mun til umhvørvið.

Eisini eigur hummarafelagið, sum varðar av áhugamálunum hjá hummarafiskarum at vera hoyrt, og teir persónar, sum hava hummaraloyvi í økinum. Tá hetta ikki var gjørt í hesum máli, avgjórði Vinnukærunevndin at heimvísa málið til Heilsufrøðiliga Starvsstovuna til nýggja viðgerð

Setanarprógv

Serkøn

- Anna Borg Dahl - cand. jur. og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Alfred Petersen - advokatur og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Andrias Ziska - cand. jur. og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Jan Mortensen - MSc. Eng. og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Maria á Dul - MAP og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum
- Páll Nielsen - advokatur og serkønur limur eftir lóg um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum

1 avgreidd mál

► Vinnukærunevndin ella fakrættarliga skipanin

Sambært § 5 í ll. nr. 20 frá 8. mai 2008 um skyldu arbeiðsgevarans at fráboða løntakaranum treytirnar fyri setanarviðurskiftunum tekur Vinnukærunevndin støðu til, um arbeiðsgevari hevur hildið upplýsingarskylduna eftir lógini. Lógin verður tó ikki nýtt í tann mun, ein líknandi skylda hjá arbeiðsgevaranum at lata løntakaranum upplýsingar um setanarviðurskiftini er ásett í sáttmála á arbeiðsmarknaðinum, jbr. § 1, stk. 3 í lóg um setanarviðurskifti.

Tað vil siga, at eru líknandi ásetingar í sáttmála um skyldu arbeiðsgevarans at upplýsa um setanarviðurskifti, er tað ikki Vinnukærunevndin, sum skal taka støðu til, um upplýsingarskyldan er hildin, men skal hetta avgerast í fakrættarligu skipanini.

Kært varð um, at arbeiðsgevari hevði ikki hildið sína upplýsingarskyldu. Støðan var tann, at arbeiðsgevarin eftir

sáttmála hevði skyldu at upplýsa løntakaran um setanarviðurskiftini. Krøvini til upplýsingar í sáttmálanum vóru ikki so útgreinað sum í lógini um setanarviðurskifti, men Vinnukærunevndin metti, at tá slík skylda er ásett í sáttmála, er tað upp til fakrættarligu skipanina at taka støðu til, um brot er framt á hesa, herundir um minimumskrøvini, sum lógin ásetir, eru lokin. Tulkning av sáttmálum hoyrir til í fakrættarligu skipanini og ikki hjá Vinnukærunevndini. Í hesum føri hevði Fasti Gerðarrættur tikið avgerð um, at brot er framt á sáttmálan.

Tá ásetingar eru um setanarbræv í sáttmálanum, skal Vinnukærunevndin ikki taka støðu í hesum máli, jbr. § 1, stk. 3 í lóg um setanarviðurskifti. Vinnukærunevndin avvísti tí málið.

Vinnukærunevndin fevnir eisini um niðanfyri nevndu øki, men í 2015 hevur nevndin ikki viðgjørt kærur innan hesi øki.

Arbeiðseftirlitið

Serkøn

- Ebba Mortensen - kemiverkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini
- John Mikkelsen - maskinmeistari og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini
- Jóngerð Biskupstø - fysioterapeutur og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini
- Róðin Mellemsgaard - maskinmeistari og serkønur limur viðvíkjandi arbeiðsumhvørvislógini

Kappingarráðið

Serkøn

- Herman Oskarsson - cand. polit. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini
- Ingunn Eiríksdóttir - cand. jur. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini
- Sigurd Poulsen - cand. polit. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini
- Sigurð Ó. Vang - cand. merc. jur. og serkønur limur viðvíkjandi kappingarlógini

Fjarskiftiseftirlitið

Serkøn

- Knud Erik Skovby - professari og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini
- Rannvá Sólheim - cand. jur. og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini
- Sigurjón Ingvason - cand. jur. og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini
- Una Joensen - cand. oecon. og serkønur limur viðvíkjandi fjarskiftislógini

Jarðfeingi

Serkøn

- Bogi Bech Jensen - serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- Petur í Króki - sterkstreymverkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- Sigurd Lamhauge - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni
- Sigurð í Jákupsstovu - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um framleiðslu, flutning og veiting av ravmagni

Landsverk

Serkøn

- Boði Haraldson - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamálar og lóg um landsvegir
- Katrin Joensen - tekniskur assistentur og landmátingarteknikari og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamálar og lóg um landsvegir
- Pætur Joensen - verkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamálar og lóg um landsvegir
- Óli Johansen - landmátingarteknikari og serkønur limur viðvirkjandi lóg um ognartøku og avhendan til flogferðsluendamálar og lóg um landsvegir

Posteftirlitið

Serkøn

- Hjørdis Gaard - cand. scient. pol. og serkønur limur viðvirkjandi lóg um postvirksemi
- Marja Lamhauge - framleiðsluverkfrøðingur og serkønur limur viðvirkjandi lóg um postvirksemi
- Sigurjón Ingvason - cand. jur. og serkønur limur viðvirkjandi lóg um postvirksemi
- Vivi Egholm - cand. merc. aud. og serkønur limur viðvirkjandi lóg um postvirksemi

Skráseting Føroya

Serkøn

- Árni Ellefsen, cand. merc. aud. og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársrokn-skaparlógini og grannskoðanarlógini
- Birita S. Samuelsen, advokatur og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársrokn-skaparlógini og grannskoðanarlógini
- Brynleif Poulsen, cand. merc. aud. og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársrokn-skaparlógini og grannskoðanarlógini
- Vivi Egholm, cand. merc. aud. og serkønur limur viðvíkjandi vinnufelagslógunum, ársrokn-skaparlógini og grannskoðanarlógini

Sjóvinnustýrið

Serkøn

- Edvard Bjarnason - serkønur limur viðvíkjandi loðslógini
- Klæmint Østerø - verkfrøðingur og serkønur limur viðvíkjandi loðslógini

Tryggingareftirlitið

Serkøn

- Laila Mortensen - cand. act. og serkønur limur viðvíkjandi lóg um tryggingarvirksemi
- Ole Haugaard Nielsen - aktuar og serkønur limur viðvíkjandi lóg um tryggingarvirksemi

Gjald fyri kærur

Vísandi til § 7 í kunngerð nr. 78 frá 28. august 2008 um vinnukærunevnd er gjald ásett fyri viðgerð av ávísam kærum til Vinnukærunevndina. Kostnaðurin fyri kæruviðgerð er settur til kr. 4.000,00, uttan tá kæran viðvíkur viðurskipti, sum ikki hava samband við tað

aktuella ella framtíðar vinnuvirksemið hjá viðkomandi, sum kærir. Í slíkum førum er kostnaðurin kr. 2.000,00.

Í 2015 er gjald á kr. 4.000,00 rindað 2 ferðir.

Miðal viðgerðartíðin fyri øll avgreidd mál hjá Vinnukærunevndini í 2015 var knappar 3½ mánaðir.

Hetta er ½ mánaða longri enn miðal viðgerðartíðin undanfarna ár. Ein slík

Viðgerðartíðin

viðgerðartíð má metast at vera sera góð fyri hetta slagi av málum, tá atlit skal takast til ummælis- og hoyringsfreistir.

9. Psykiatriska sjúklingakærunevndin

Nevndin

Limir í Psykiatrisku sjúklingakærunevndini eru

- Nella Festirstein - lögfrøðingur og forkvinna í nevndini
- Elsubeth M. Fossadal - lækni
- Sámal Lindenskov - sálarsjúkrarøktari

Viðgerðarøkið

Kærast kann til Psykiatrisku sjúklingakærunevndina um persónur í sambandi

við innlegging á psykiatrisku deild verður útsettur fyri tvingsil.

Móttikin mál

Í 2015 vóru 15 kærur latnar Psykiatrisku Sjúklingakærunevndini. Hetta eru meira enn tvífalt kærurnar sum komu inn í 2014, tá 7 kærur vóru latnar nevndini, og eisini nógvar fleiri enn í 2013, tá 3 kærur komu inn.

Hvør kæra til Psykiatrisku sjúklingakærunevndina inniheldur ofta kærur um fleiri ymisk tvingsilsinnavtriv og so var

15

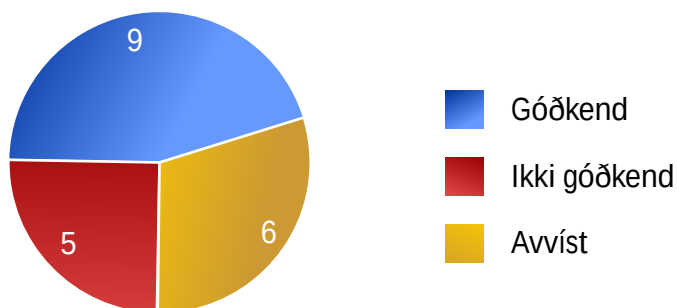
Nýggj mál

eisini hetta árið. Í teimum 15 kærnum varð kært um tilsamans 20 tvingsilsinnavtriv.

Niðanfyri síggjast innkomnu málini uppbytt eftir tvingsilsinntrivum.

	2013	2014	2015
Tvingsilsinnlegging	1	3	4
Tvingsilsfastspenning	1	2	-
Tvingsilsafturhald	2	4	10
Bráðfeingis sissandi heilivág	1	-	-
Fasthaldan	1	-	-
Tvingsilsviðgerð	-	1	3
Tvungin uppfylging	-	-	1
Annað (uttanfyri heimildarøki)	-	-	2
Í alt	6	10	20

Avgreiðslan

Psykiatriska Sjúklingakærunevndin hevur hildið 12 fundir í 2015. Av teimum 20 tvingsilsinntrivunum, sum kært var um, avgjórði nevndin at góðkenna 9. Í fimm førum vóru tvingsilsinntrivini ikki góðkend og í 6 førum vóru kærurnar avvístar.

Sum nakað óvanligt við hesum árinum, vóru lutfalsliga stórir partur av kærnum avvístar og er fremsta orsøkin, at kært var um viðurskifti, sum kær-

nevndin ikki hevur heimild at viðgera. Til dømis varð kært um ónøgd við sambýli, har kærarin búði og vildi ein hava endurgjald fyri viðurskifti, sum fóru fram á psykiatrisku deild í 60'unum.

Tvær av kærnum vórðu avvístar, tí talan var um inntriv, sum nevndin hevði viðgjørt fyrr. Í øðrum av hesum førunum, var støðan tann, at Psykiatriska Sjúklingakærunevndin júst hevði

góðkent, at kærarin var undir frælsistøku og spurningurin um útskriving kundi tí ikki leggjast fyri nevndina aftur, fyrr enn í fyrsta lagi 2 mánaðir eftir avgerðina hjá nevndini.

Ymiskar orsøkir vóru til, at tvingsilsinntriv í 5 førum ikki kundu góðkennast.

Til dømis kundi tvingsilsinnlegging ikki góðkennast í einum føri, tí móttakandi lækni á psykiatrisku deild fekk ikki neyðugu skjøluni frá løggregluni.

► Tvungin uppfylging – ambulat tvingsilsviðgerð

Í einum øðrum føri var kært um ambulanta tvingsilsviðgerð, men nevndin avgjærði ikki at góðkenna avgerðina hjá psykiatriska deplinum, tí allar treytirnar sum eru ásettar í lógini ikki vóru loknar.

Hetta var fyrsta kæran um ambulanta tvingsilsviðgerð, sum í lógini verður nevnt tvungin uppfylging.

Tvungin uppfylging er komin í lógina í 2012, fyri at fasthalda teimum tyngstu psykiatrisku sjúklingunum í viðgerð, ið er alneyðug fyri hesar.

Hetta er eitt slag av víðkaðum tvingsilsheimildum sum Psykiatriski deplin hevur til teir sjúklingar sum man av royndum veit, allarhelst ikki fara at halda fram við tí medisinsku viðgerðini, sum teir hava tørv á. Av tí at hetta er eitt sera stórt inntriv í persónliga frælsi hjá sjúklinginum, eru tað fleiri treytir sum skulu verða loknar, áðrenn Psykiatriski depilin kann avgera, at sjúklingurin skal undir tvungna uppfylging.

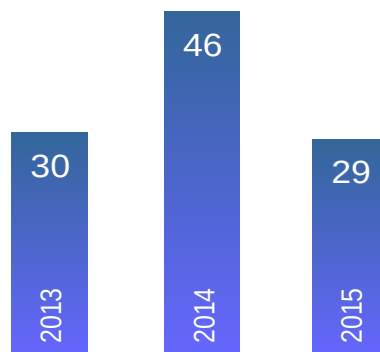
Treytirnar eru m.a. at vandi er fyri, at sjúklingurin aftaná at hann er útskrivaður, fer at halda uppat at fylgja viðgerð, sum er neyðug fyri heilsuna, tvs. at tað sæst eitt mynstur at sjúklingurin ikki vil hava medisinska viðgerð, og heldur ikki motiverast til hetta, og

- at sjúklingurin tey seinastu 3 árin, er blivin tvingsilsinnlagdur minst 3 ferðir
- at sjúklingurin tey seinastu 3 árin, áðrenn aktuella innleggingina, minst einaferð, er hildin uppat at fylgja tí viðgerð, sum varð viðmælt í útskrivingaravtalu ella samskipanarætlan
- at sjúklingurin í sambandi við aktuella innleggingina bleiv tvingsilsinnlagdur ella tvingsilsafturhildin
- at sjúklingurin innanfyri tað seinasta ½ árið, áðrenn aktuella innleggingina, hevur fingið fyriskipað viðgerð umvegis økispsykiatriina, men hevur ikki fylgt henni.

Sjúklingaráðgevar

Sjúklingaráðgevar hava verið tilnevndir 29 ferðir í 2015, sum er nakað lægri enn í 2014, tá teir vóru tilnevndir 46 ferðir, men á leið tað sama sum í 2013.

Tal av tilnevningum av sjúklingaráðgevum:

Tvingsilsfyriskipanir á Psykiatriska Deplinum í 2015

Psykiatriski depilin hevur upplýst fyri Føroya Kærustovni, at frá 1. januar til

31. desember 2015 hava 55 tvingsilsfyriskipanir verið tilsamans.

	2013	2014	2015
Tvingsilsinnlegging	10	13	11
Tvingsilsfastspenning	13	21	14
Tvingsilsafturhald	10	22	8
Tvingsilsviðgerð	2	1	1
Verjutiltøk	-	1	-
Persónlig vernd	-	-	-
Sissandi heilivág	17	9	21
Fasthaldan	2	-	-
Í alt	54	67	55

Um samanbórið verður við 2014 vísa tøluni frá Psykiatriska deplinum, at virksemið er minka frá 67 tvingsilsfyriskipanum til 55. Sum sæst eru bæði tvingsilsfastspenningarnar og tvingsilsafturhaldanirnar lægri enn í 2014, men at sissandi heilivágur er hækkaður frá 9 uppí 21.

Psykiatriski depilin vísur á, at býti millum “reyðar” og “gular” innleggingar er helvt um helvt, og at tað sama ger seg galdandi við tvingsilsafturhaldan.

Tær 21 ferðir sissandi heilivágur hevur verið brúktur, hevur tað umfatað 10 persónar.

Viðgerðartíðin

Miðal viðgerðartíðin fyri kærurnar hjá Psykiatrisku sjúklingakærunevndini er umleið 18 dagar í 2015.

Hetta er nakað longri enn í 2014, tá miðal viðgerðartíðin var 11 dagar.

10. Skuldarumskipanarnevndin

Í Skuldarumskipanarnevndini sita:

- Jógvan Páll Lassen - lógarkønur og formaður í nevndini
- Jógvan Emil Nielsen - roknskaparkønur
- Nella Festirstein - fyrisitingarkøn

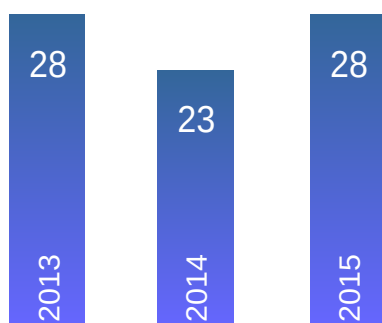
Nevndin

Viðgerðarøkið

- Nevndin viðger umsóknir um umskipan av almennari skuld.

Móttikin mál

Í 2015 fekk Skuldarumskipanarnevndin 28 umsóknir.

28

Nýggj mál

Hetta eru nakrar fleiri enn undanfarna ár, tá umsóknirnar vóru 23 í tali, men svarar annars til miðaltalið av umsóknum seinastu árin.

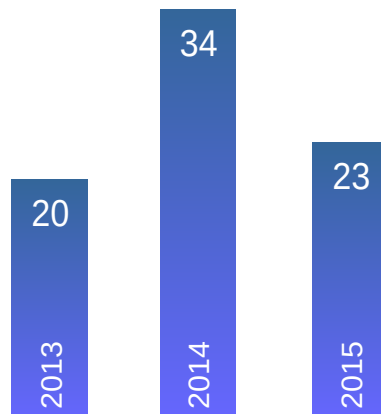
Niðanfyri síggjast innkomnu málini uppbytt eftir skuldarslagi.

	2013	2014	2015
Ymisk skuld	11	9	6
Skattaskuld	7	8	7
Mvg	3	3	5
Rentur	7	2	10
Onnur skuld (ongin heimild)	-	1	-
Í alt	28	23	28

Avgreidd mál

Skuldarumskipanarnevndin hevði 4 fundir í 2015, og vóru 23 mál avgreidd.

Hetta eru heldur færri enn undanfarna ár, men á leið tað sama sum í 2013.

Niðanfyri síggjast avgreiddu málini uppbytt eftir skuldarslagi.

	2013	2014	2015
Ymisk skuld	6	16	5
Skattaskuld	7	12	6
Mvg	3	2	2
Rentur	4	3	10
Onnur skuld (ongin heimild)	-	1	-
Í alt	20	34	23

Máluni vórðu avgreidd soleiðis:

	2013	2014	2015
Full ella lutvís eftirgeving	8	11	9
Veita gjaldsskáa	2	-	3
Steðga rentutilskrivning	-	7	1
Víst til Skiftirættin, ella privata loysn	1	4	2
Umsókn ikki gingin á mæti	3	5	6
Burturfallin mál	6	7	2
Í alt	20	34	23

Eftirgivin skuld

Skuldarumskipanarnevndin eftirgav íalt umleið kr. 10.610.172 í 2015. Skuldin er uppbytt soleiðis:

• Rentuskuld. uml. kr.	3.843.358
• Vinnu- og veðhaldslán. uml. kr.	0
• Lestarlán. uml. kr.	0
• Mvg-skuld uml. kr.	5.972.450
• Landsskattur uml. kr.	794.364

Tað er torført at seta upp nágreinilig tøl um eftirgevingar, tí ymiskar umstøður gera, at tøluni ofta broytast eitt sindur. Rentuskuldin broytist t.d. alla tíðina. Hini tøluni kunnu vera broytt eitt sindur, frá tí umsóknin kom inn, til avgerðin varð tikin av nevndini.

Í málunum, har nevndin hevur samtykt ikki at ganga umsóknini á mæti, hevur talan í nógvum føri verið um mál, har skuldin er lítil sæð í mun til ogn og inntøku hjá persóninum, ella at umsøkjari hevur havt frívirði í fastari ogn.

TAKS hevur eisini í nøkrum førum veð fyri skuldini.

Viðvíkjandi eftirgeving av mvg-skuld skal viðmerkjast, at dømi eru um, at meginparturin av skuldini eru rentutilskrivningar. Tá talan er um mvg-skuld, verður renta eisini tilskrivað av rentuskuldini. Í einum máli um eftirgeving í 2015, har umsøkjari søkti um eftirgeving av gamlari mvg-skuld, var uppruna mvg-skuldin kr. 247.896,00 og tilskrivaða rentuskuldin av hesi mvg-skuldini var kr. 3.148.036,41.

Miðal viðgerðartíðin í 2015 var 5½ mánaðir. Í 2014 var miðal viðgerðartíðin 8½ mánaðir og er sostatt stytt 3 mánaðir í mun til 2014.

Mett verður, at viðgerðartíðin á hesum øki er á einum nøktandi støði í 2015, og vónin er, at tað ber til at halda henni á hesum. Tað er tó ikki vist, at hetta fer at eydnast, tí orsøkin til ta mangan drúgvu viðgerðartíðina á hesum øki er ikki so einføld, men ein samanseting av fleiri ymiskum liðum.

Mannagongdin í hesum málum er tann, at umsóknarblað um eftirgeving verður sent Kærustovninum, og innheintar stovnurin upplýsingar um skuldina frá TAKS ella Studna alt eftir, um talan er um lestrarskuld ella aðra skuld. Er kommunuskattur partur av skuldini, sum søkt verður um eftirgeving fyri, hevur Skuldarumskipanarnevndin ikki heimild at taka støðu til hendan partin av skuldini. Heimildin at eftirgeva kommunuskatt liggur hjá kommununum, og áðrenn Skuldarumskipanarnevndin tekur støðu, verður umsóknin

Viðgerðartíðin

send til avvarðandi kommunu til støðutakan av hesum partinum.

Av teimum 23 viðgjørdu málunum í 2015 skuldu kommunur taka støðu til kommunuskattaskuld í 6 málum, og var viðgerðartíðin hjá kommununum í miðal 2 mánaðir og 6 dagar. Hetta er styttari enn í 2014, tá viðgerðartíðin hjá kommununum í miðal var 3½ mánaðir.

Ummælistíðin hjá TAKS var í miðal 17 dagar, og er hetta nakað styttari enn í 2014, tá ummælistíðin var 1½ mánaða í miðal.

Eitt annað lið í viðgerðarmannagongdini á hesum økinum er at fáa nøktandi upplýsingar frá umsøkjara. Hetta kann taka drúgva tíð, og í summum førum enda mál, tí umsøkjarin ongantíð kemur við neyðugu upplýsingunum. Hetta kann tó ikki gerast, fyrr enn hált ár er runnið, og umsøkjarin fleiri ferðir er mintur á at koma við hesum upplýsingum.

Almanna

Skatt

Stuðul

Lendi

Vinnu

Psykiatri

Skuld

Fjøl

Høvuðs

11. Fjølmiðlanevndin

Í Fjølmiðlanevndini sita:

Nevndin

- Anna Katrin Matras - samskiftis- og kunningarfólk, forkvinna
- Jan Sjóstein - lögfrøðingur
- Ingolf S. Olsen - tíðindafólk
- Liljan Weihe - tíðindaleiðari

Fjølmiðlanevndin viðger kærur um:

Viðgerðarøkið

- Brot á góðan fjølmiðlasið sambært teimum leiðreglum, sum nevndin hevur ásett við heimild í lógini um fjølmiðlaábyrgd
- Rættin at svara aftur, undir hesum skylduna til at almannakunngera eitt aftursvar, og spurningin um innihald, snið og staðseting

Móttikin mál

Í 2015 eru 2 mál innkomin til Fjølmiðlanevndina og snúðu bæði seg um brot á góðan fjølmiðlasið.

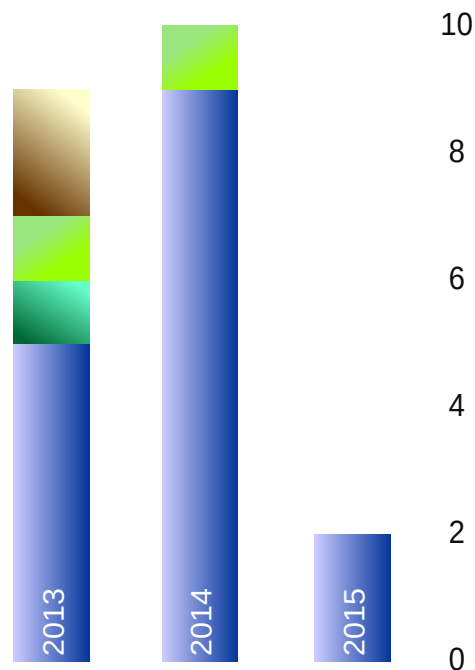
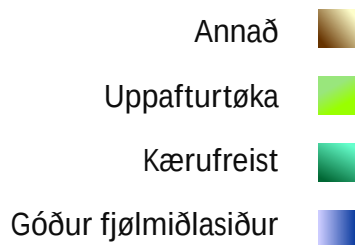
Talið av innkomnum málum er væl lægri enn árin frammanundan, har móttikin vórðu ávikavist 10 og 13 mál.

2

Nýggj mál

Avgreidd mál

Fjølmiðlanevndin hevði 2 fundir í 2015, har tey innkomnu málini vórðu avgreidd.

Avgreiðslan

Sum longu nevnt eru 2 mál avgreidd av nevndini í 2015.

Tað eina málið var avvíst vegna vantandi málsræði, tí nevndin metti, at kært var ikki um ein fjølmiðil.

Kært var um viðmerkingar, sum vóru gjørðar í facebookbólkinum "Kringvarp Føroya" viðvíkjandi innslagnum nevnt "hyggiráðini" í sendingini "Góðan morgun Føroyar", tann 9. desember 2014, har kærarin luttók vegna Almannaverkið. Innslagið var um fíggjarstøðuna hjá lesandi stökum uppihaldarum í Føroyum.

Kæran varð avvíst, tí Fjølmiðlanevndin ikki hevur málsræði av viðgera kærana,

tá kæran ikki snýr seg um ein fjølmiðil sambært § 1 í lógini um fjølmiðlaábyrgd.

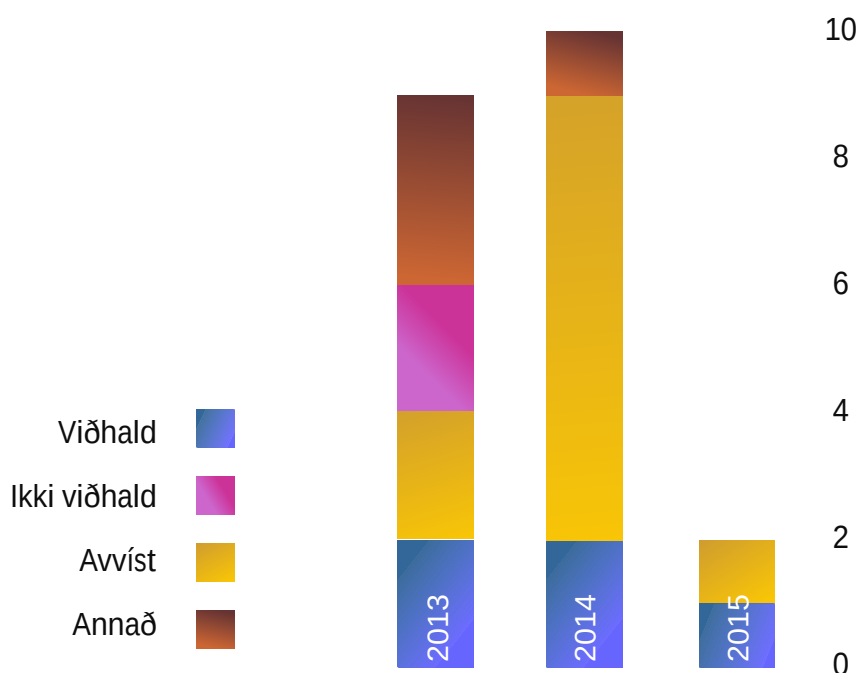
Í tí næsta málinum kom nevndin fram til, at góður fjølmiðlasiður ikki var hildin.

Kringvarp Føroya (KvF) kærði her sendingina frá 4. juni 2014 hjá Óla Breckmann á Rás2.

Í tí kærdu sendingini varð KvF viðgjørt, herundir teirra leiklutur sum alment Kringvarp, og teirra viðgerð av ávísam málum.

Fjølmiðlanevndin metti, at hóast tað er møguligt at gera viðmerkingar til fleiri viðurskifti í kærdu sendingini vísandi til leiðreglurnar um góðan fjølmiðlasið, var ikki grundarlag fyri at finnst at hesum viðurskiftum. Trupulleikin í sendingini

var í høvuðsheitum málburðurin hjá vertinum í sendingini. Málburðurin var ikki í tráð við góðan fjølmiðlasið, og víst varð til pkt. 3.8 og pkt. 4.1 í leiðreglunum. Nevndin hevði ikki fleiri viðmerkingar til sendingina.

Miðal viðgerðartíðin í 2015 var ein góðan mánaða, og er hetta orsakað av teimum fáu kærnum, at viðgerðartíðin er stytta munandi í mun til árið frammanundan.

Viðgerðartíðin

12. Høvuðs- barnaverndarnevndin

Í Høvuðsbarnaverndarnevndini sita:

- Birta Ludvíksdóttir - lögfrøðingur, forkvinna
- Beinta Dalbø - barnasakkøn
- Suni Poulsen - sálarfrøðingur

Nevndin

Høvuðsbarnaverndarnevndin viðger mál um:

- Umsorganaryvirtøku
- Samveru
- Familjuviðgerð
- Bráðfeingisavgerðir

Viðgerðarøkið

Skrivstovan hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini varð flutt av Almannaverkinum á Føroya Kærustovn 1. januar 2015. Eingi hagtøl eru fyri árin 2011 til 2014, og tískil ber ikki til at samanhalda tølini fyri 2015 við tøluni undanfarin ár.

198

Avgerðir

Høvuðsbarnaverndarnevndin er ikki ein kærunevnd, men tekur omanfyri nevndu avgerðir grundað á tilmæli frá teim 8 barnaverndartænastunum kring landið.

Høvuðsbarnaverndarnevndin er saman á fundi aðruhvørja viku, undantikið í ferium. Harumframt verða eykafundir hildnir, tá bráðfeingismál verða móttikin. Í 2015 vóru 20 regluligir fundir, og

har vórðu 191 av teim tilsamans 198 avgerðunum tiknar.

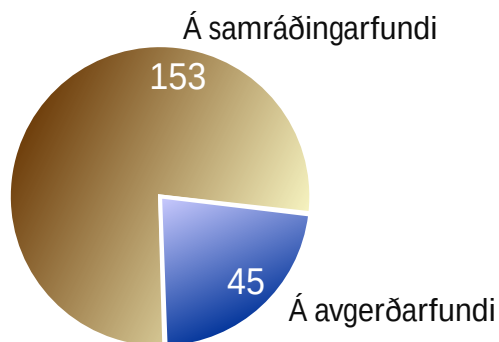
Tilsamans 113 tilmæli vórðu send Høvuðsbarnaverndarnevndini í 2015. Talið av tilmælum samsvarar hvørki við talið av avgerðum ella talið av børnum, tí sama tilmæli kann til dømis fevna um umsorganaryvirtøku og samveru, ella um familjuviðgerð til eina familju við fleiri børnum.

Avgreidd mál

Mál verða viðgjørd á samráðingar- ella avgerðarfundi. Á samráðingarfundi verða viðkomandi partar í málinum innkallaðir og fáa høvið at geva nærri frágreiðing fyri Høvuðsbarnaverndarnevndini, áðrenn avgerð verður tikin.

Viðkomandi partar eru ávikavist umboð fyri viðkomandi barnaverndarnevnd, foreldramyndugleiki/-ar, møguligir samverupartar og børn yvir 15 ár, saman við møguligum advokati og/ella hjásita.

Um barn yvir 15 ár ikki ynskir at luttaka á sjálvum samráðingarfundinum, er møguligt at skipa fyri barnasamrøðu ístaðin. Barnasamrøða verður hildin á tann hátt, at barnasakkøna ella sálarfrøðingurin í nevndini tosar við barnið í

einrúmi, áðrenn avgerð verður tikin í málinum. Børn yvir 12 ár, og børn, ið verða mett nóg búgvín, verða vanligi innkallað til barnasamrøður.

Um mál er væl lýst, og skrivligt samtykki fyriliggur frá viðkomandi pørtum, kann forkvinnan í Høvuðsbarnaverndarnevndini avgera, at mál skal viðgerast á avgerðarfundi. Tað vil siga, uttan at partar í málinum møta á fundi.

Barnaverndartænasturnar kring landið senda Høvuðsbarnaverndarnevndini tilmæli um møguliga umsorganaryvir- tøku av barni, um samveru, um familjuviðgerð og tá bráðfeingisavgerðir eru tiknar.

Áðrenn tilmælið frá barnaverndartænastuni verður lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina, verður tað viðgjørt av lögfrøðingunum á skrivstovuni hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini, sum ansa eftir, at málið er nóg væl upplýst.

Avgerðir hjá Høvuðsbarnaverndarnevndini verða grundaðar á tilmælið frá barnaverndartænastuni, umframt tær upplýsingar, ið koma fram á móguligum samráðingarfundi.

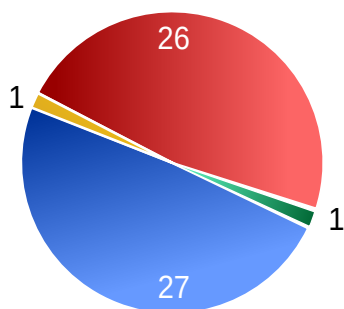
Tá Høvuðsbarnaverndarnevndin tekur lutvíst undir við tilmælum, kemst hetta vanliga av, at samverulongdin ella

samverutíttleikin verða broytt; eisini kann umsorganaryvirtøka verða ásett fyri styttri tíðarskeið, enn barnaverndartænastan mælir til, tí at Høvuðsbarnaverndarnevndin metir, at ávísar kanningar ella fyriskipanir eiga at verða settar í verk, áðrenn umsorganaryvirtøkan kann verða longd so nógv, sum mælt verður til.

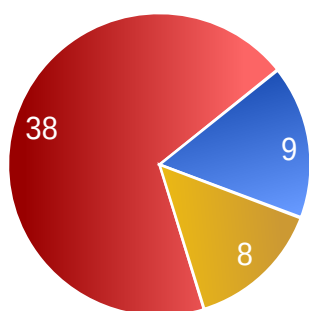
Umsorganaryvirtøka

Avgerðir um umsorganaryvirtøku . . . 55

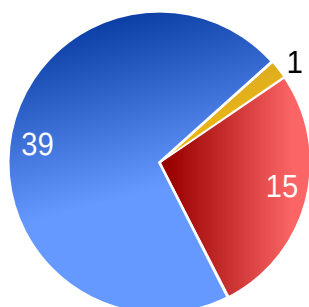
Børn tilsamans. 45

- Við samtykki frá foreldramyndugleika
- Uttan samtykki frá foreldramyndugleika
- Bert samtykki frá einum foreldramyndugleika
- Uttan samtykki frá barni yvir 15 ár

- Umsorganaryvirtøka
- Framhaldandi umsorganaryvirtøka
- Varandi umsorganaryvirtøka

- Í fosturfamilju
- Á stovni í Føroyum
- Á stovni í Danmark

Áðrenn barn verður umsorganaryvirtikið, eiga fyriskipanir at hava verið settar í verk í heiminum fyri at kanna, um ikki minni inntriv enn umsorganaryvirtøka kann hjálpa barninum og familjuni. Um ikki hesar fyriskipanir hava havt við sær nøktandi úrslit, kann barnaverndartænastan mæla til, at barn verður sett heiman.

Um foreldramyndugleikar ella børn yvir 15 ár ikki hava givið skrivligt samtykki til ætlaða umsorganaryvirtøku ella leingjan av umsorganaryvirtøku, hava tey rætt til ókeypis umboðan av advokati í sambandi við, at málið verður viðgjørt á samráðingarfundi í Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Avgerð um umsorganaryvirtøku verður grundað á møguligar sálarfrøðiligar og sosialfakligar kanningar, frágreiðingar frá fakfólki og øðrum, sum eru um familjuna, og umstøðurnar kring barnið annars.

Avgerð um umsorganaryvirtøku skal endurskoðast regluliga. Fyrstu ferð barn verður umsorganaryvirtikið, eigur málið at verða lagt fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til endurskoðan í seinasta lagi 1 ár eftir, at avgerðin er tikin. Síðani kann endurskoðanarfreistin verða longd, vanliga upp til 2 ár. Í tíðarskeiðinum til umsorganaryvirtøkan skal verða endurskoðað, eigur barnaverndartænastan at seta neyðugar fyriskipanir í verk í familjuni, so barnið møguliga kann verða sett heim aftur skjótast tilber.

Tá umsorganaryvirtøka verður endurskoðað, kann fyriskipanin halda fram ella verða sett úr gildi. Umsorganaryvir-

tøka skal aktivt setast úr gildi av Høvuðsbarnaverndarnevndini. Í 2015 vórðu 4 umsorganaryvirtøkur settar úr gildi.

Tá avgerð verður tikin um umsorganaryvirtøku, verður støða eisini tikin til, um barnið skal setast á stovn ella í fosturfamilju. Í 2015 varð fyriskipanin hjá 3 børnum broytt, soleiðis at tey vórðu flutt á stovn, eftir at hava verið í aðrari fyriskipan undir barnaverndarlógini.

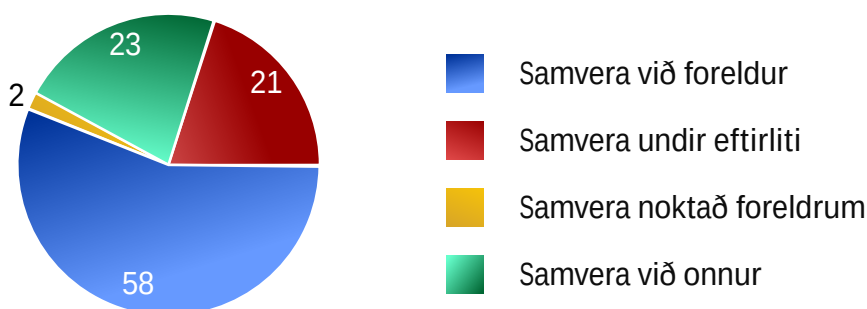
Í serligum førum kann Høvuðsbarnaverndarnevndin avgera, at barn verður varandi umsorganaryvirtikið. Tað vil siga, at umsorganaryvirtøkan verður galdandi, til barnið fyllir 18 ár. Vanliga verða børn bert varandi umsorganaryvirtikin, um tey búa í fosturfamilju, ikki á stovni.

Um barn er varandi umsorganaryvirtikið, og umstøðurnar hjá foreldrunum broytast munandi, kunnu foreldrini tó krevja, at avgerðin verður endurskoðað av Høvuðsbarnaverndarnevndini.

Samvera

Avgerðir um samveru 104

Børn tilsamans 53

Tá avgerð verður tikin um umsorganaryvirtøku ella leingjan av umsorganaryvirtøku, skal støða altíð verða tikin til skipan av møgulgari samveru. Hinvegin kann avgerð um samveru verða tikin, uttan at umsorganaryvirtøkan verður endurskoðað. Samvera kann verða ásett fyri eitt stytti tíðarskeið, so greiða kann fáast á, hvussu samveran gongur, og hvørja ávirkan hon hevur á barnið.

Umsorganaryvirtikið barn hevur rætt til samveru við bæði foreldrini, eisini tá bert annað av foreldrunum hevur foreldramyndugleikan. Harumframt kann barnið hava ásetta samveru við onnur enn foreldrini, til dømis ommur og abbar, systkin ella fyrrverandi fosturforeldur.

Sambært barnaverndarlógini kann Høvuðsbarnaverndarnevndin seta treyt um, at umboð fyri barnaverndartænastuna er hjástatt undir samveru.

Í føroysku barnaverndarlógini verður munur ikki gjørdur á stuðlaðari samveru og samveru undir eftirliti. Tað vil siga, at lógin skilir ikki ímillum, um barn og foreldur hava tørv á stuðli at gera samveruna so góða sum møguligt, ella um tørvur er á eftirliti við samveruni fyri at verja barnið. Hetta kann tykjast sera óheppið – kanska serliga fyri tey, ið hava tørv á stuðlaðari samveru.

Hóast dentur verður lagdur á, at umsorganaryvirtikin børn kenna sína familju og sítt upphav, kann samvera í serligum førum verða noktað foreldrunum.

Jú eldri og meira búgvið barnið er, meira ávirkan kann barnið hava á, hvussu samveran verður skipað.

Familjuviðgerð

Avgerðir um familjuviðgerð.	5
Familjur	3

Familjur kunnu hava so mikið stórar avbjóðingar í gerandisdegnum, at teimum tørvar stuðul og vegleiðing at bota um sínar umstøður.

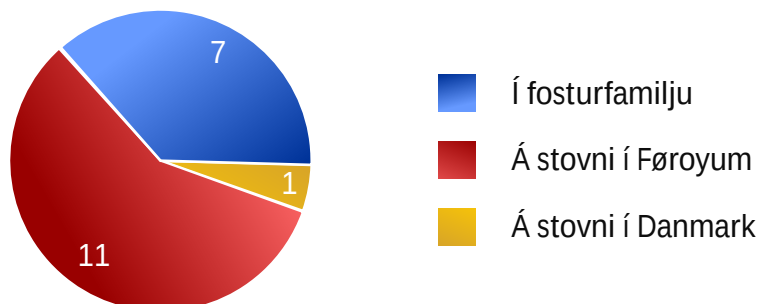
Familja kann verða flutt á Familjudeildina, har viðgerð verður givin alt samdøgrið, og familja kann eisini fáa viðgerð av Familjudeildini, meðan hon býr í egnum heimi.

Undir viðgerðini verða eygleiðingar eisini gjørdar, so mett kann verða um, hvørt umstøðurnar kunnu metast at gerast nøktandi fyri børnini í familjuni.

Familja kann bert verða sett í viðgerð, um foreldramyndugleikin tekur undir við tí.

Í 2015 vórðu 3 familjur í viðgerð á Familjudeildini. 4 avgerðir vórðu um samdøgursviðgerð, og 1 avgerð um dagviðgerð. Tilsamans 8 børn vóru í teim 3 familjunum.

Ung yvir 18 ár í fyriskipan

Umsorganaryvirtøka fer úr gildi, tá barn fyllir 18 ár. Møguleiki eru tó fyri, at tann ungi heldur fram í fyriskipan undir barnaverndarlógini, um mett verður, at tann ungi hevur tørv á stuðli eina tíð aftrat fyri at kunna megna eina sjálvstøðuga vaksnamannatilveru. Til dømis verða nógv ung, sum ganga í miðnáms-skúla, búgvandi í fosturfamilju ella á stovni, til tey hava lokið prógv.

Fyriskipanin er treytað av samtykki frá tí unga.

Summi ung, ið hava verið umsorganaryvirtikin til tey fylla 18 ár, hava so mikið stórar avbjóðingar, at tað er ivasamt,

um tey nakrantíð gerast før fyri at megna eina sjálvstøðuga vaksnamannatilveru. Sambært barnaverndarlógini eiga hesi ikki at halda fram í longdari fyriskipan. Tað hevur tó víst seg at vera ein afturvendandi trupulleiki, at ung, ið hava stóran tørv á stuðli og viðgerð, ikki fáa annað hóskaði tilboð sambært forsorgarlógini, tá tey fylla 18 ár.

Bráðfeingismál

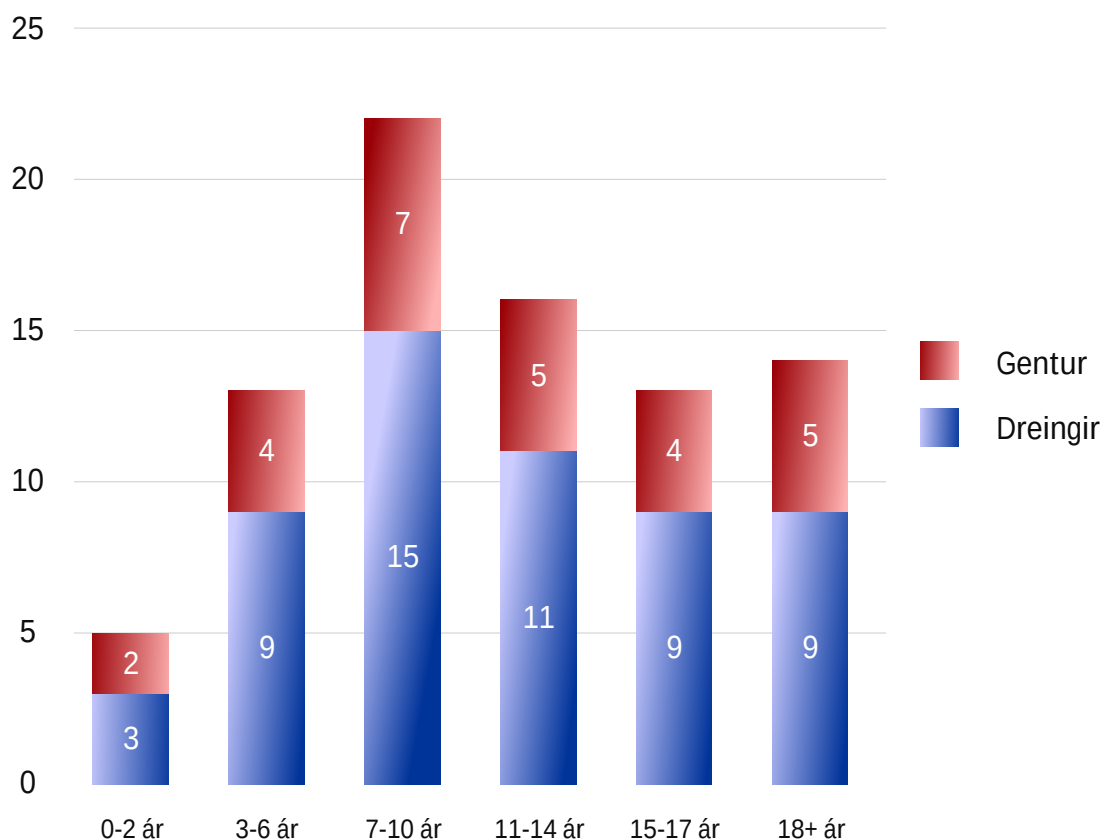
Um barnaverndartænastan verður varug við, at barn kann verða skatt av at verða verandi í heiminum, kann barnið verða tikið úr heiminum uttan rættarúrskurð. Tað vil siga uttan samtykki frá foreldrunum, og hóast barnaverndartænastan ikki hevur aðrar upplýsingar um familjuna, enn at barnið er í vanda, tá barnaverndartænastan er á staðnum. Barnaverndartænastuni nýtist sostatt ikki at kenna til familjuna frammanundan.

Somuleiðis kann barnaverndartænastan gerast varug við illgruna um, at barn hevur lívshóttandi ella álvarsliga sjúku ella skaða, er fyri harðskapi ella fyri

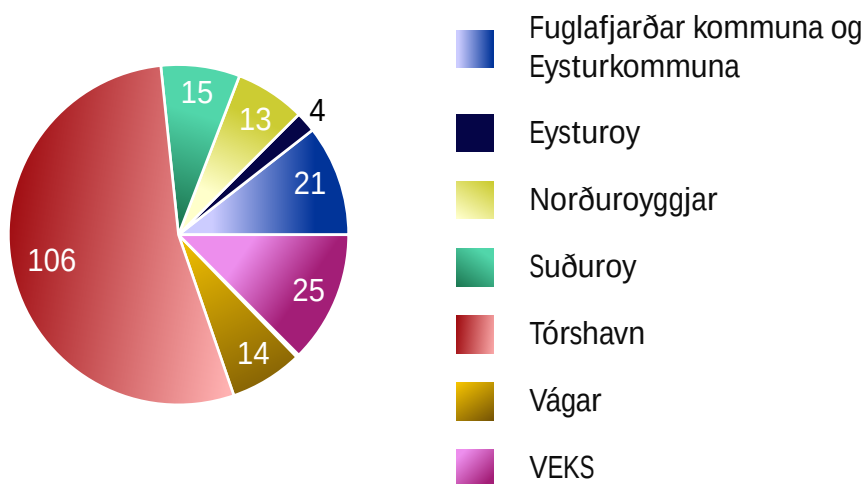
kynsligum ágangi. Tá kann barnaverndartænastan seta í verk neyðugar kanningar ella viðgerð, hóast foreldrini ikki geva samtykki.

Bráðfeingisavgerðir skulu leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til góðkenningar innan 2 yrkadagar, og avgerðin kann í mesta lagi standa við í 4 mánaðar.

Aldursbýti

Býtið á barnaverndarøki

G.G. einki mál er móttikið frá barnaverndartænastuni fyri Sandoy- og Skúvoy

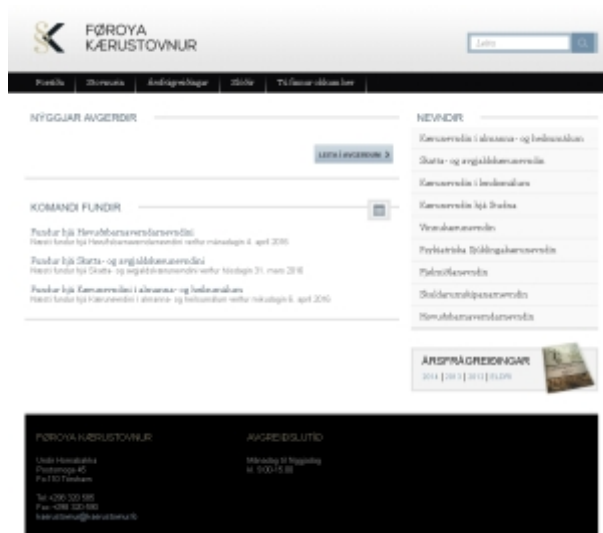
Í 2015 gingu í miðal 22 dagar frá, at tilmælið varð móttikið á Føroya Kærustovni, til Høvuðsbarnaverndarnevndin hevði tikið avgerð í málinum.

Tá eru atlit ikki tikin fyri, at summi mál hava eyka langa viðgerðartíð orsakað av vantandi upplýsingum, at mál verða móttikin í tíðarskeiðum, tá fundir ikki

Viðgerðartíðin

verða hildnir orsakað av feriu ella frídøgum annars, ella at mál verða send Høvuðsbarnaverndarnevndini í góðari tíð, men við áheitan um viðgerð ein ávísan fundardag.

www.kaerustovnur.fo

Á heimasíðuni hjá Føroya Kærustovni finnur tú upplýsingar um virksemini okkara.

Her eru upplýsingar um nevndirnar, nær næsti fundur verður og her ber eisini til at leita í avgerðarsavni eftir avgerðum, sum nevndirnar hava tikið.

www.kaerustovnur.fo

Føroya Kærustovnur er óheftur stovnur
undir Løgmannsskrivstovuni.

Kjarnuuppgávan er at vera skrivstova
hjá kærunevndum, sum viðgera avgerðir
hjá almennum myndugleikum.

Stovnurin fyrireikar mál til 9 nevndir.

Føroya Kærustovnur | Undir Hornabakka | Postsmoga 45 | 110 Tórshavn

Telefon 32 05 85 | Telefax 32 05 90 | www.kaerustovnur.fo

